

Jaarstukken 2017

Stichting De Kempen,
organisatie voor openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs
te Veldhoven

41662

INHOUDSOPGAVE

Bestuursverslag	1
Jaarrekening	25
A. Balans	26
B. Staat van baten en lasten	27
C. Kasstroomoverzicht	28
D. Grondslagen	29
E. Toelichting op de balans en staat van baten en lasten	34
F. Overzicht verbonden partijen	40
G. Verantwoording van subsidies	41
H. Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders	42
I. Bestemming van het resultaat	44
J. Gebeurtenissen na balansdatum	44
K. Ondertekening van de jaarrekening	44
Overige gegevens	45
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	46
Gegevens over de rechtspersoon	47

Jaarverslag
behorende bij
Rapport inzake de jaarstukken 2017

Stichting De Kempen,
organisatie voor openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs
te Veldhoven

41662

INHOUDSOPGAVE

1.	Aanbieding	4
2.	Structuur RBOB De Kempen	4
3.	Activiteiten over het jaar 2017	5
3.1.	Organisatie	5
3.2.	Onderwijsontwikkeling, innovatie en kwaliteitszorg	5
3.3.	Personeel	7
3.4.	Financiën	8
3.5.	Huisvesting	8
3.6.	ICT	9
3.7.	Klachtenafhandeling	9
3.8.	Meervoudige publieke verantwoording/horizontale verantwoording	9
3.9.	Code goed bestuur	10
4.	Belangrijkste kenmerken van het gevoerde financiële beleid	10
4.1.	Inleiding	10
4.2.	Risico's, reserveringsbeleid en afschrijven	10
4.3.	Risicobeheersings- en controlesysteem	10
4.4.	Toedeling, bestemming en aanwending bekostiging	11
4.5.	Begroting	11
4.6.	Verantwoording	11
5.	Raad van Toezicht - jaarverslag 2017	11
5.1.	Algemeen kader	11
5.2.	Activiteiten (leden) Raad van Toezicht	11
5.3.	Samenstelling Raad van Toezicht en Bestuur	12
6.	Financiën	14
6.1.	Financiën op balansdatum	14
6.2.	Analyse resultaat - gang van zaken gedurende verslagjaar	16
6.3.	Treasuryverslag	17
7.	Continuïteitsparagraaf	18
7.1.	Investeren in kwaliteit	18
7.2.	Meerjarenbalans	18
7.3.	Leerlingenontwikkeling 2011-2022	19
7.4.	Meerjarenplanning formatie	19
7.5.	Risicobeheersing	20
7.6.	Meerjarenbegroting 2018-2021	20
7.7.	Koersplan 2015-2019	20
	Bijlage: Schematisch jaarverslag 2017 RBOB De Kempen	21

1. Aanbieding

Stichting De Kempen, organisatie voor openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs (kortweg: RBOB De Kempen) biedt u hierbij het rapport inzake de jaarrekening over de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017 aan. Het rapport bestaat uit een balans per 31 december 2017 en een exploitatierekening over de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017, die beide zijn voorzien van de nodige specificaties en toelichtingen. Het rapport inzake de jaarstukken maakt deel uit van het jaarverslag.

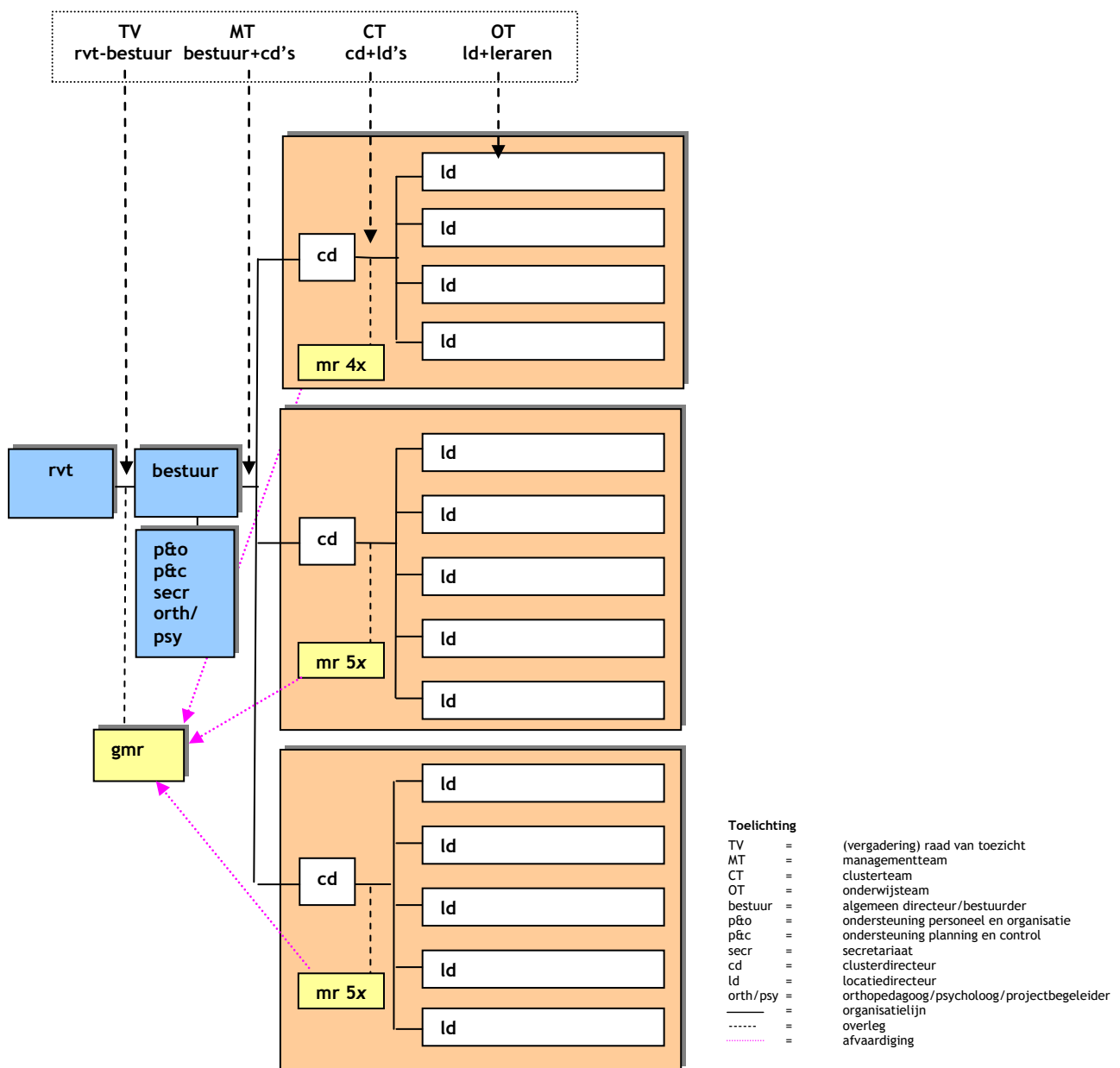
2. Structuur RBOB De Kempen

RBOB De Kempen is een stichting samenwerkingsbestuur, met 13 openbare basisscholen en één algemeen toegankelijke school, verdeeld in drie clusters. In 2017 telde RBOB ruim 3100 leerlingen en ongeveer 300 medewerkers. De scholen bevinden zich in 14 plaatsen in 11 gemeentes in de Kempen en midden Limburg.

RBOB De Kempen heeft als primair doel het in stand houden van openbare en algemeen toegankelijke scholen voor primair onderwijs en het zorgdragen en stimuleren van kwalitatief goed onderwijs.

De organisatie van RBOB De Kempen is zodanig ingericht dat deze in staat is flexibel in te spelen op veranderingen van de omgeving. Betrokkenheid van alle geledingen, ieder in zijn eigen verantwoordelijkheid en rol, is daarvoor onontbeerlijk.

Er wordt gezorgd voor inhoudelijke en organisatorische afstemming en voldoende deskundigheid, opdat de gestelde doelen verwezenlijkt kunnen worden. Hieronder een overzicht van de structuur in 2017.

3. Activiteiten over het jaar 2017

In het Actieplan 2017 van RBOB De Kempen zijn de beleidsactiviteiten voor dat jaar vastgelegd. Het kader voor dit Actieplan is het Koersplan 2015-2019, waarin het (strategisch) beleid op hoofdlijnen is geformuleerd.

3.1. Organisatie

Sinds de oprichting in 1998 heeft RBOB De Kempen zich ontwikkeld als een serieuze maatschappelijke speler (binnen het primair onderwijs) in de Kempen e.o.. Hierbij opereert RBOB zowel zelfstandig als in samenwerking met ketenpartners, bijvoorbeeld op het terrein van passend onderwijs.

RBOB wil omstandigheden creëren die het leveren van kwaliteit bevorderen. Om dat te bereiken is gekozen voor een organisatie met clusters van scholen. Deze organisatievorm is een instrument waarmee RBOB flexibel kan inspelen op zowel landelijke als regionale ontwikkelingen, een grotere waarborg kan geven voor continuïteit en samenwerking en waarmee 'het gaan voor kwaliteit' wordt bevorderd.

RBOB De Kempen wil zijn verworven positie ten minste behouden en zo mogelijk versterken. Daarvoor wordt (financieel) geïnvesteerd in kwaliteit, mensen en voorzieningen.

RBOB De Kempen wil dit bereiken door het volgende:

- **Profilering:** Ook al heeft RBOB te maken met krimp van de leerlingenaantallen in de regio, het marktaandeel van de scholen hoeft niet te dalen. Behoud of zelfs vergroting ervan gebeurt voor een belangrijk deel door het leveren van kwaliteit en profilering ter versterking van het imago. Naast de kwaliteit op de scholen profileert RBOB zich met de professionele cultuur, de openbare en algemeen toegankelijke identiteit (met name m.b.t. het actief omgaan met tolerantie), goed onderwijsbestuur, meervoudige publieke verantwoording en een constructieve medezeggenschap. Tot slot onderscheidt RBOB zich door het ontwikkelen van integrale kindcentra, samen met de eigen kinderopvangorganisatie *ikOOK!*.
- **Bestuurlijke netwerken:** Het koersplan is geschreven binnen een maatschappelijke context; op een aantal gebieden maakt RBOB deel uit van een keten. Te denken valt daarbij aan passend onderwijs, dagarrangementen en huisvesting. Dit vergt communicatie, overleg en eventueel samenwerking met ketenpartners als gemeentes, opleidingsinstituten als Pabo en ROC en collega schoolbesturen.
- **Eigen cultuurkenmerken RBOB:** RBOB onderscheidt zich op het gebied van bepaalde cultuurkenmerken. Professioneel gedrag, reflectie, structuur, verantwoordelijkheid en eigenaarschap, gerichtheid op sociale cohesie zijn er zo een paar. RBOB bewaakt deze kenmerken.

3.2. Onderwijsontwikkeling, innovatie en kwaliteitszorg

De afgelopen jaren zijn door de RBOB-scholen forse stappen gezet om de lat op het gebied van de kwaliteit van het onderwijs hoger te leggen. In ieder geval werken zij steeds meer opbrengst- en ontwikkelingsgericht. Zij bewaken daarin de doorgaande lijn, ook die van voor en na de basisschoolperiode. Er is niet alleen aandacht voor de gemiddelde leerling, maar alle kinderen krijgen een passend aanbod. Daarbij is nadrukkelijk aandacht voor excellente leerlingen, opdat ook zij uitgedaagd blijven worden.

Het onderwijs bij RBOB is van deze tijd, betekenisvol en duurzaam. Kinderen ontwikkelen zich in kennis, vaardigheden, gedrag. Maar ook is er voldoende aandacht voor sport en cultuur, Engels, techniek, ICT, social media en burgerschap.

Er wordt gezorgd voor een optimaal pedagogisch klimaat. Daar waar mogelijk is, creëert RBOB dagarrangementen in integrale kindcentra met de eigen kinderopvangorganisatie *ikOOK!*.

Scholen stellen heldere doelen voor alle leerlingen m.b.t. hun leerprestaties. De basisvakken taal en rekenen scheppen voorwaarden voor bredere ontwikkeling: wereldoriëntatie, cultuur, bewegen, sociale vaardigheden en emotionele ontwikkeling nodig voor burgerschapsvorming. Alle kinderen van 4-12, of liefst vanaf 2,5 jaar, leren met elkaar, werken samen en leven samen.

RBOB streeft bij het zorgen voor kwalitatief hoogstaand onderwijs naar een grote betrokkenheid van de ouders.

In dit licht zorgt RBOB voor het volgende:

- Alle scholen hanteren een opbrengstgerichte aanpak. Zij formuleren meetbare doelstellingen voor taal en rekenen.
- Het registreren van gegevens over de ontwikkeling van kinderen is geen bureaucratisch doel, maar een middel tot verbetering van de leerling.
- Er wordt een uitdagend aanbod voor cognitief talentvolle kinderen in een ambitieuze leer- en ontwikkelcultuur gecreëerd.
- Zo mogelijk is op elke RBOB-school (eigen) peuterwerk aanwezig en stellen de scholen doelen voor opbrengstgerichte vroegschoolse educatie.
- Mede in het kader van gezondheid en een bredere ontwikkeling krijgen de kinderen op de RBOB-scholen minimaal twee en waar mogelijk drie lessen bewegingsonderwijs per week.
- Het ICT-programma RBOB Online wordt verder verdiept, met name op het gebied van de inzet van digitaal leermateriaal.
- Alle scholen betrekken de ouders actief bij de ontwikkeling en leerprestaties van hun kinderen: er is sprake van pedagogisch partnerschap.
- Binnen dagarrangementen is sprake van pedagogische samenhang. Er is aansluiting bij de omgeving, o.a. ook op gebied van sport en cultuur. Er wordt een aantrekkelijke voorziening gecreëerd voor ouders en kinderen. Kortom: degelijk onderwijs en uitgebalanceerde dagprogramma's, combinaties van leren, spelen en ontspannen. Waar mogelijk en wenselijk is, investeert RBOB in de kwaliteit van de aansluiting tussen onderwijs en kinderopvang.

Activiteiten in 2017:

Onderwijsontwikkeling en kwaliteit

- o Alle scholen hebben het 4D-model en leren leren, met o.a. de nadruk op onderwijskenmerken i.p.v. kindkenmerken, geïmplementeerd.
- o In het kader van een tweejaarlijkse kwaliteitsmeting (wordt opgenomen in het toezichtkader) is in 2016 een scholingstraject gestart voor de directies t.b.v. interne audits. Dit traject is eind schooljaar 2016-2017 afgerond.
- o Met de verbetering van het aanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen zijn alle scholen bezig en dit onderdeel is opgenomen in de schoolontwikkelplannen. Begin 2017 is gestart met plus-classes, in elk van de clusters één. In april 2017 is gestart met een voorziening voor meer- en hoogbegaafde kinderen die het op de reguliere basisschool niet redden: Het Facet.
- o In het afgelopen jaar is op diverse scholen een aanzet gedaan ter verbetering van het aanbod Engels en de oriëntatie op de invoering in lagere leerjaren. Sommige scholen geven al in de lagere leerjaren Engels.
- o De verbetering van het aanbod sport en spel, ook gekoppeld aan de verbetering van de inrichting of het gebruik van speelpleinen, is voortgezet.
- o Aan het verbeteren van de kwaliteit van leerlingenzorg, basisondersteuning en lichte ondersteuning en professionalisering teams is door scholen flink gewerkt. Een van de doelen was de basisondersteuning begin 2018 op orde te hebben.

Eindopbrengsten

Hieronder een overzicht van de eindopbrengsten in 2017. Achter de tabel zijn de scores van de landelijke ondergrens per school weergegeven. Deze is afhankelijk van de leerlingenpopulatie. Er waren wederom geen zwakke scholen bij RBOB.

WEST		ondergrens
De Klimop Reusel	540,0	532,7
't Busseltje	538,7	533,7
De Korenbloem	534,3	531,5
De Sleutelaar	541,7	535,6
MIDDEN		
Dick Bruna	537,4	534,4
't Smelleken	534,4	530,8
Ekenrooi	537,9	533,0
De Regenboog	535,3	531,7
De Belhamel	532,2	530,8
OOST		
De Triolier	539,9	532,8
De Klimop Nederweert	538,5	535,1 *
De Trumakkers	537,0	534,2
Cranendonck	539,3	534,8
't Lange	529,5	529,1

* score in 2017 538,8 incl. leerling groep 7 met 550

Passend onderwijs

- o Participatie in samenwerkingsverbanden passend onderwijs: RBOB draait op diverse niveaus mee in de samenwerkingsverbanden Helmond-Peelland, De Kempen en Weert-Nederweert.
- o Uitgangspunt in 2017 is geweest dat scholen moeten voldoen aan hun zorgplicht, wat o.a. inhoudt dat kinderen die aangemeld zijn en 'binnen het schoolondersteuningsprofiel vallen' het onderwijs binnen desbetreffende school moeten krijgen dan wel (bij uitzondering) een arrangement krijgen of zelfs verwezen worden.
- o Binnen RBOB zijn orthopedagogen werkzaam ter ondersteuning van de schoolteams. In 2017 is dat aantal t.o.v. 2016 uitgebreid. Elk cluster heeft een eigen orthopedagoog. Coördinatie vindt plaats door de orthopedagoog/gz-psycholoog.

KEN RBOB

In 2015 is KEN RBOB (kennis- en expertisenetwerk RBOB) van start gegaan. Doel van de kenniskringen is een structurele en duurzame kennisontwikkeling, afgeleid van en passend bij de koers van RBOB. In 2017 waren er de volgende kenniskringen: taal; rekenen; het jonge kind; sport, bewegen en gezondheid; onderwijs en ICT; passend onderwijs/excellentie en muziek/cultuur. In elk van de kringen participeert een clusterdirecteur.

Dagarrangementen

In 2017 is een peuterspeelzaal van ikOOK! bij De Triolier in Budel gestart, naast het reeds bestaande peuterwerkprogramma binnen het kinderdagverblijf. In 2017 zijn de voorbereidingen getroffen voor de start van de BSO van ikOOK! op de locatie De Roek van Dick Bruna per januari 2018.

In het licht van verdere inrichting c.q. optimalisering van dagarrangementen wordt vanuit ikOOK! en door een van de orthopedagogen gestuurd op de pedagogische aansluiting en doorgaande lijn kinderopvang en basisonderwijs, met extra aandacht voor VVE. Dit onderdeel is opgenomen in de activiteiten van de kenniskring het jonge kind.

3.3. Personeel

Om zijn organisatiedoelen te bereiken, wil RBOB De Kempen goed en genoeg personeel. Kwaliteit en continuïteit zijn daarbij van belang. RBOB wil dit o.a. waarborgen door goed werkgeverschap. RBOB rekent op zijn mensen; dat mag ook andersom verwacht worden. RBOB realiseert dit door het volgende:

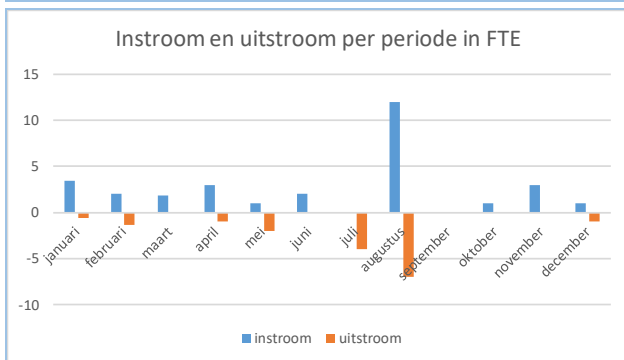
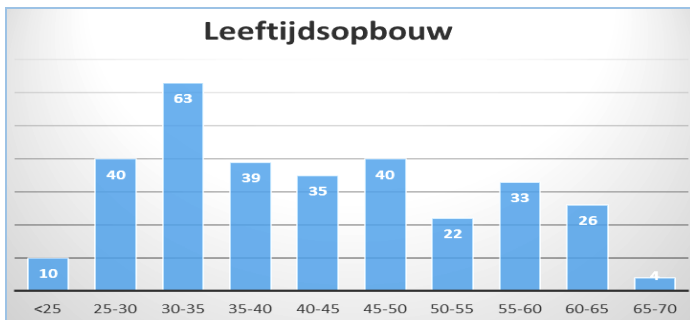
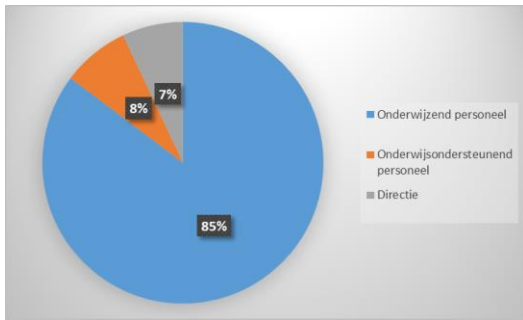
- Bij RBOB werken bekwaame medewerkers, zowel individueel als in onderlinge samenhang.
- Er is sprake van integraal en adequaat personeelsbeleid: afstemming organisatiedoelen met individuele doelen, verantwoordelijkheid ontwikkeling bij medewerker en duurzaamheid.
- Binnen het integraal personeelsbeleid wordt gezorgd voor het creëren van ontwikkelkansen, met o.a. coaching on the job, scholing en leeftijdsfase bewust personeelsbeleid op maat.
- Het delen van expertise en leren van elkaar wordt gestimuleerd. Er is ruimte voor onderzoek en leren met onderzoeksvaardigheden. Onderzoek doen levert leraren winst op. Naast kennis en onderzoeksvaardigheden nemen zowel bewustwording als intentie tot anders handelen in de klas toe. Professionele ontwikkeling wordt verdiept door interactie met collega's.
- RBOB geeft vorm aan een eigen kennis- en expertisenetwerk (KEN RBOB) met verschillende kenniskringen. Hierin ontmoeten medewerkers met diverse specialistische achtergronden elkaar.
- Het pedagogisch en didactisch handelen van leraren is een belangrijke sleutel voor succes in de ontwikkeling van kinderen. Dit is bij de RBOB-leraren op orde.
- Dat vraagt om sterk onderwijskundig leiderschap: directeuren van RBOB zijn vooral persoonlijk leiders, gericht op (de kwaliteit van het) onderwijs en het professioneel gedrag van mensen.
- Leraren werken samen (ook met ouders en kinderen), zij zijn representatief en stellen zich op als ambassadeur van de school.
- Medewerkers investeren in zichzelf en de organisatie. De organisatie investeert ook in hen. In de PrOP-gesprekken is continu aandacht voor scholing en professionele ontwikkeling.

Ongeveer 85% van de jaarlijkse middelen wordt aan personeel besteed. De systematiek voor de personeelsplanning is in een (jaarlijks) formatiebeleidsplan beschreven. In dit plan wordt de formatie zichtbaar gemaakt in eenheden en in geld. Er wordt gewerkt met een vaste norm voor kosten per functie, ongeacht de werkelijke kosten van de individuele werknemer. Dit gebeurt met behulp van een verhoudingstabel, ontwikkeld door VOS/ABB. Daarmee worden afwijkingen (t.o.v. landelijk gemiddelde) op bestuursniveau nagenoeg opgeheven. De verhouding tussen de functies is ook transparant. De risico's (geld, variabele kosten personeel etc.) liggen op centraal niveau. Op decentraal niveau wordt gewerkt met bestuursformatie-eenheden (bfe's). Hierdoor worden kosten waarop een school in principe geen invloed heeft, niet aan die school toegerekend. Daarnaast zijn er middelen beschikbaar voor personeel- en arbeidsmarktbeleid. RBOB gebruikt hierbij een kaderregeling, waarin de specifieke beleidsuitgangspunten en verdeelsleutels beschreven zijn.

In 2017 was het totale gemiddelde personeelsbestand (inclusief vervangers) van RBOB De Kempen 312 medewerkers, van wie 41 mannen en 271 vrouwen. Van de medewerkers had 185,26 fte een vast en 32,19 fte een tijdelijk dienstverband. De gemiddelde totale werktijdfactor in 2017 was 217,45 fte. Dit leidde tot een gemiddelde werktijdfactor per medewerker van 0,6970 fte. In 2017 werd 4,00 fte aan bijzonder budget duurzame inzetbaarheid voor oudere werknemers (voorheen BAPO) opgenomen.

December 2017 laat de volgende gegevens zien: Het overgrote deel van het aantal medewerkers (85%) is leerkracht. De directie wordt gevormd door 13 locatiedirecteuren, 3 clusterdirecteuren en de algemeen directeur/bestuurder.

Onder het onderwijsondersteunend personeel vallen de administratief medewerkers, conciërges, onderwijsassistenten, schoonmaakpersoneel, orthopedagogen en de medewerkers van het bestuursbureau.

De opbouw in leeftijdscategorieën van leerkrachten is gunstig ten opzichte van de vergelijkbare gegevens in de sector PO. Dit, met een positief gevolg voor de gemiddelde personeelslast (GPL) die voor RBOB per 1 oktober 2017 37,46 jaar was ten opzichte van 40,19 jaar landelijk.

Het landelijke kengetal voor ziekteverzuim 2017 is nog niet bekend. Onlangs is het verzuimpercentage van 2016 bekend gemaakt: 6,3% voor onderwijzend personeel en 6,6% voor onderwijsondersteunend personeel. RBOB De Kempen had in 2016 een verzuimpercentage van 3,87%. Het gemiddelde ziekteverzuim in 2017 was 4,88%.

Vanaf 1 juli 2016 is de gehele Wet Werk en Zekerheid (WWZ) van kracht geworden voor het primair onderwijs. Met name de wijzigingen in de ketenregelingen hebben in 2016 geleid tot een wijziging in de uitvoering van het vervangingsbeleid. Vervangers wordt meer zekerheid geboden voor een langere termijn in de vorm van tijdelijke/vaste contracten in plaats van losse vervangingscontracten. Dit heeft geleid tot een stijging van het aantal leerkrachten in dienst van RBOB.

Tot slot kan hier opgemerkt worden dat het beleid van RBOB erop is gericht bij ontslag geen ontslaguitkeringen te verstrekken, anders dan wettelijk verplicht is.

3.4. Financiën

Kwalitatief goed en degelijk onderwijs door professionele medewerkers in optimale huisvesting en omstandigheden kost geld. Er zullen voldoende financiële middelen beschikbaar moeten zijn, zowel voor de korte als de langere termijn. Immers, niet alleen de kinderen van nu, maar ook die over bijvoorbeeld acht jaar moeten hierop kunnen rekenen. Enerzijds is het de verantwoordelijkheid van de overheid te zorgen voor een afdoende bekostiging. Door de scholen en het schoolbestuur moet evenwel gezorgd worden voor het doelmatig besteden van de middelen. Een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering is nodig om zoveel mogelijk middelen ter beschikking te kunnen stellen aan het primaire proces van de onderwijsorganisatie.

RBOB De Kempen wil zorgen voor:

- Een gezonde financiële positie als waarborg voor kwaliteit en continuïteit. Deze positie moet sterk zijn. Echter, het geld moet natuurlijk worden besteed waarvoor het bedoeld is.
- Een optimale bedrijfsvoering in relatie tot de beleidscyclus planning & control en de administratieve organisatie.

- o Bedrijfseconomisch bewustzijn op de diverse niveaus. RBOB wil de prestaties t.a.v. de bedrijfsvoering stimuleren, meten en monitoren.
- o Aandacht voor een goede balans tussen risico's en de hoogte van het weerstandvermogen. Er is een cyclus van het opstellen, een evaluatie en aanpassing van de risicoanalyse.

3.5. Huisvesting

In de jaarrekening wordt onder materiële vaste activa toegelicht hoe de eigendomspositie van schoolgebouwen globaal is ingericht. De gemeente heeft de zorgplicht voor de bekostiging van adequate onderwijshuisvesting (economisch eigenaarschap); het schoolbestuur is de eigenaar (juridisch eigenaarschap). Dit eigenaarschap is aan bepaalde regels gebonden. Zo mag een bestuur een onderwijsgebouw niet verkopen als het leeg komt te staan, maar moet het in dat geval overdragen aan de gemeente. Per accommodatie zijn er nuances. Hieronder een overzicht voor RBOB-situatie. Deze is ten opzichte van voorgaande twee jaren niet gewijzigd.

BRIN	Naam	Plaats	Locatie	Eigenaar juridisch	Eigenaar economisch	Overig
03EV	De Klimop	Reusel	Hoofd	RBOB	Gemeente	
07FM	't Busseltje	Eersel	Hoofd	Gemeente	Gemeente	gebruiksovereenkomst
07GY	De Korenbloem	Oirschot	Hoofd	RBOB	Gemeente	
18HD	De Sleutelaar	Bladel	Hoofd	RBOB	Gemeente	
23UB	Dick Bruna	Veldhoven	Hoofd (De Roek)	RBOB	Gemeente	
23UB	Dick Bruna	Veldhoven	Dependance (MFA Noord)	Gemeente	Gemeente	gebruiksovereenkomst
23UB	Dick Bruna	Veldhoven	Dependance ('t Heike)	Veldvest	Gemeente	medegebruik
05YS	't Smelleken	Valkenswaard	Hoofd	RBOB	Gemeente	deel van RBOB: geactiveerd
23DJ	Ekenrooi	Waalre	Hoofd	Wooninc,	Gemeente	gebruiksovereenkomst
22LI	De Regenboog	Bergeijk	Hoofd	RBOB	Gemeente	
03AP	De Belhamel	Dommelen	Hoofd	RBOB	Gemeente	
08DZ	De Triolier	Budel	Hoofd	RBOB	Gemeente	
24AA	De Klimop	Nederweert	Hoofd	RBOB	Gemeente	
03BV	De Trumakkers	Heeze	Hoofd	Wooninc.	Gemeente	gebruiksovereenkomst
09ET	Cranendonck	Maarheeze	Hoofd	Wonen Limburg	Gemeente	gebruiksovereenkomst
10AS	't Lange	Gastel	Hoofd	RBOB	Gemeente	
41662	RBOB-kantoor	Veldhoven	Hoofd	RBOB	RBOB	geactiveerd

RBOB De Kempen wil kwalitatief hoogstaand onderwijs bieden dat 'van deze tijd' is en met plezier wordt gegeven en genoten. Kinderen hebben recht op daarbij behorende gebouwen en terreinen met inventaris en andere middelen, aansluitend bij hun belevingswereld. Nieuwe onderwijskundige ontwikkelingen betekenen dat de huisvestingseisen aangepast dienen te worden. Er worden ook steeds meer kwaliteitseisen gesteld, onder meer op het gebied van veiligheid, duurzaamheid en hygiëne.

Schoolgebouwen zijn tegenwoordig minder traditioneel ingedeeld dan voorheen. Er wordt meer flexibiliteit verwacht. Naast de 'gewone' klaslokalen is er bijvoorbeeld behoefte aan ruimte voor differentiatie in groepen en voor begeleiding van individuele leerlingen. RBOB streeft naar een optimale aansluiting van het onderwijs bij kinderopvang, liefst in de vorm van integrale kindcentra met de eigen kinderopvangorganisatie *ikOOK!*. Dit vraagt om het creëren van mogelijkheden daarvoor.

De schoolgebouwen worden adequaat onderhouden.

RBOB De Kempen wil de kinderen onderwijs aanbieden in moderne en adequate huisvesting door het volgende:

- o Capaciteit: Bij enkele scholen groeit het leerlingenaantal. Daar ontstaat behoefte aan uitbreiding. RBOB streeft naar zoveel mogelijk volwaardige eigen permanente voorzieningen. Afhankelijk van de plaatselijke situatie wordt met collega-scholen samengewerkt in multifunctionele accommodaties (MFA's). In dit laatste geval wordt balans gezocht in het eigen en het gezamenlijk gebruik van het gebouw. Daarbij is een richtlijn dat de betreffende school ten minste zijn eigen verantwoordelijkheid waar moet kunnen maken. Daar waar sprake is van een daling van het aantal kinderen, geeft dit mogelijkheden voor het creëren van een integraal kindcentrum.
- o Gezonde, veilige en duurzame gebouwen: Periodiek wordt een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) uitgevoerd. Dit leidt tot plannen van aanpak die in samenspraak met de medezeggenschapsraden worden uitgevoerd. Naast het veiligheidsaspect, krijgt het binnenmilieu daarbij aandacht.
- o Exploitatie: Bouwkundige keuzes worden weloverwogen gemaakt, waarbij rekening wordt gehouden met de consequenties t.a.v. de exploitatie.
- o De gebouwen en hun ruimtes stralen rust uit, zijn opgeruimd en schoon.

Een belangrijke kostenpost is het onderhoud van de schoolgebouwen. Planning van het onderhoud gebeurt mede op advies van de dienst planmatig onderhoudsbeheer van Coresta door middel van een voortschrijdend meerjaren onderhoudsplan. Dit plan wordt jaarlijks geactualiseerd. Eén maal per 2 jaren vindt op de scholen een schouw plaats.

3.6. ICT

In het Beslisdocument RBOB De Kempen Online zijn de aanzetten gegeven voor het ICT-beleid met o.a. de planning van de hardware, inclusief de financiële paragraaf, voor een langere periode. Op basis hiervan worden de investeringen en afschrijvingen bepaald. Inmiddels wordt in de vorm van RBOB Online 2.0 hierop voortgeborduurd.

RBOB De Kempen streeft naar één (minimum) basis kwaliteits- en kennisniveau op het terrein van ICT voor de leerkrachten en één minimumniveau voor de leerlingen in onderlinge samenhang. ICT speelt een belangrijke (onderwijsondersteunende) rol, waarbij het uitgangspunt zal zijn dat ICT zowel voor de onderwijsgevende als de leerling een toegevoegde waarde heeft. Het accent van het beleid ligt op onderwijsontwikkeling.

3.7. Klachtenafhandeling

RBOB De Kempen is aangesloten bij de landelijke klachtencommissie (LKC) in Woerden. In 2017 is bij de LKC door een ouder een klacht ingediend n.a.v. de wijziging van de aanbieder van de BSO op locatie De Roek van Dick Bruna. Deze klacht is door de commissie niet ontvankelijk verklaard.

3.8. Meervoudige publieke verantwoording/horizontale verantwoording

Voor RBOB is verantwoord worden een vanzelfsprekendheid. Het past bij de professionele cultuur, waarin iedereen zelf verantwoordelijk is voor zijn eigen functioneren en ontwikkeling. Verantwoordelijkheid krijgen, verantwoordelijkheid nemen en verantwoording afleggen. Horizontale verantwoording wordt daarbij gezien als aanvulling op verticale verantwoordingsrelatie.

Dit betekent niet ongelimiteerd verantwoord worden. De belangen moeten afgebakend worden. Welke invloed geef je aan welke stakeholder (belanghebbende)? Geen verantwoordingsoverlast (uiteraard ook geen tekort). Geen verkeerd verwachtingspatroon bij de stakeholders.

De volgende actiepunten zijn (mede) in dit licht uitgevoerd;

- o Voortzetting en uitbreiding trajecten ouderbetrokkenheid.
- o Vernieuwing websites, waaronder die van RBOB De Kempen.

Het volgende schema geldt als richtinggever.

instrumenten	relaties	status	overige
jaarrekening	OCW gemeenten GMR overige	verticale verantwoording horizontale verantwoording horizontale verantwoording horizontale verantwoording	publicatie samenvatting door OCW bespreking met samenwerkingsorgaan publicatie website RBOB
(schematisch) jaarverslag	OCW gemeenten GMR	verticale verantwoording horizontale verantwoording horizontale verantwoording	bespreking met samenwerkingsorgaan
OTP	ouders GMR	horizontale verantwoording horizontale verantwoording	bespreking met ouders publicatie resultaten
eindopbrengsten	inspectie ouders MR	verticale verantwoording horizontale verantwoording horizontale verantwoording	publicatie website inspectie publicatie website school
schoolplan	inspectie ouders MR	verticale verantwoording horizontale verantwoording horizontale verantwoording	vooralsnog keuze school wijze beschikbaarstelling
schoolontwikkelplan	inspectie ouders MR	verticale verantwoording horizontale verantwoording horizontale verantwoording	
schoolgids	inspectie ouders MR	verticale verantwoording horizontale verantwoording horizontale verantwoording	publicatie website school
RI&E	(G)MR	horizontale verantwoording	

Met het instrument Vensters PO wordt inzicht geboden in de resultaten van de scholen. De gegevens zijn afkomstig van DUO, de Inspectie en de school. Waar nodig is, geeft de school een toelichting bij de cijfers en feiten.

3.9. Code goed bestuur

Als lid van de PO-raad onderschrijft RBOB De Kempen de vastgestelde code goed bestuur. De uitgangspunten worden gehanteerd en de bepalingen ervan worden nageleefd. Er zijn daarbij geen afwijkingen te melden.

In bijlage 1 is een schematisch overzicht van de activiteiten in 2017 weergegeven.

4. Belangrijkste kenmerken van het gevoerde financiële beleid

4.1. Inleiding

Het primair onderwijs werkt met lumpsumfinanciering: Het bestuur heeft de beschikking over één budget (in geld) voor personeel en materiële zaken. Dit betekent een grote verantwoordelijkheid, transparante besluitvorming en informatievoorziening, adequate verantwoording en toezicht en een afdoende risicobeheersing. Daarbij hoort ook toekomstgericht werken, op basis van een visie. Het vraagt om bestuurskracht en beleidvoerend vermogen, wat weer meer verlangt van de schoolleider. Hiervoor zijn de volgende kaders gehanteerd.

- Uitgangspunt: Voorwaarden scheppen voor een optimaal onderwijsproces.
- Doel: Een gezonde financiële positie als waarborg voor continuïteit en kwaliteit.
- Middel: Beleidscyclus planning & control (continu proces van planning, actie, evaluatie).

4.2. Risico's, reserveringsbeleid en afschrijven

Bepaalde risico's die vroeger ten laste van het Rijk kwamen, zijn nu bij de besturen gelegd. Hierbij valt te denken aan:

- risico's, voortvloeiend uit algemeen landelijk beleid
- risico's, voortvloeiend vanuit beleid OCW: bijv. achterblijven bekostiging, aanpassen leerlingenweping, wijziging groeiregeling en andere bezuinigingen
- risico's, voortvloeiend uit lokaal beleid: bijv. huisvestingsbeleid, jeugdbeleid en bezuinigingen
- risico's uit schoolomgeving (leerlingenontwikkeling, bouwplannen)
- risico's binnen scholen (ziekteverzuim, achterstallig onderhoud, garanties personeel, functioneren personeel, salarisgaranties, beloningsbeleid, bapo, positie kleine scholen)

Het 'reserveringsbeleid' moet hierop afgestemd worden. Er is ook noodzaak tot risicospreiding, goed kasbeheer en meerjarenplanning, waardoor inzicht ontstaat in ontwikkelingen over een langere periode.

RBOB De Kempen hanteert een eigen risicoanalyse, passend bij de huidige verantwoordelijkheid die bij het bestuur ligt als gevolg van de lumpsumbekostiging (immers, de minister springt niet bij als het misgaat).

Op basis van deze risicoanalyse kan geconstateerd worden dat de vrij besteedbare financiële ruimte momenteel hoog is. In 2017 is die hoger geworden (zie elders in dit verslag). De financiële ruimte wordt evenwel in de komende jaren afgebouwd naar een voor RBOB De Kempen acceptabel verantwoord niveau.

4.3. Risicobeheersings- en controlesysteem

Autorisatie (zowel intern als richting het administratiekantoor) wordt gekoppeld aan de verschillende beleidsplannen/begrotingen. Voorwaarde is dat deze zijn vastgesteld c.q. goedgekeurd door het bestuur.

In de administratieve organisatie is vastgelegd welke functionaris in welke situatie beslissingen mag nemen die tot uitgaven leiden, passend in de geautoriseerde planning. Processen kennen zowel een standaard routing als ook variaties, aangepast aan bijzondere omstandigheden. Te denken valt aan ongewenste combinatie van functies, beslissingen die leiden tot uitgaven boven een bepaald bedrag en specifieke grootboekrekeningen die extra aandacht verdienen.

Alle overige uitgaven (ad hoc, incidenteel) dienen steeds vooraf individueel van goedkeuring te worden voorzien. Deze goedkeuring dient als autorisatie bij de ontvangst van de factuur.

In geval van projecten wordt per project bezien of er specifieke aanvullende maatregelen nodig zijn voor wat betreft autorisatie, registratie en uitvoering.

Door steeds actief bij te sturen en te leren van afwijkingen, zal de planning van een nog betere kwaliteit worden. Hierdoor kunnen ad hoc activiteiten tot een minimum beperkt worden.

De administratieve organisatie is dynamisch en zal steeds worden aangepast aan de feitelijke situatie. Continue optimalisatie van efficiency en effectiviteit staan daarbij hoog in het vaandel. Naast de interne processen wordt hierbij ook veel aandacht besteed aan het continu verbeteren van de samenwerking met het administratiekantoor. Dit wordt gezien als een verlengstuk van onze organisatie en is ook op die manier opgenomen in de administratieve organisatie. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de eisen ten aanzien van de administratieve organisatie die vanuit het administratiekantoor zelf aan hun functionarissen wordt gesteld (met name op het gebied van controle van autorisatie). Naast het op orde hebben van de administratieve organisatie zijn o.a. de volgende aspecten van invloed op de beheersing van risico's:

- het organisatiemodel van RBOB: directe sturing, monitoring en samenwerking van clusterdirecteuren, locatiedirecteuren en scholen
- het beheersen van de overhead
- de wijze van alloceren van personele middelen (zie ook 4.4.)
- de meerjaren onderhoudsplanning (bestuursniveau)
- de wijze van inzet middelen voor ict (bovenschoolse aansturing)
- het werken met deelbegrotingen (budgetten materieel)

4.4. Toedeling, bestemming en aanwending bekostiging

De middelen vanuit de lumpsumbekostiging worden op grond van normatieve berekeningen verstrekt aan het bestuur. Dat is vervolgens verantwoordelijk voor de toedeling ervan, de zogenaamde allocatie.

Bij die toedeling rijst de vraag of de afzonderlijke scholen wel toegerust zijn voor het volledig voeren van (financieel) beleid. Een kleine 85% van de uitgaven wordt aan personeel besteed en juist de variatie aan personele lasten kan aanmerkelijk zijn. Is de individuele schoolleider hier wel voldoende op toegerust? Bij het hanteren van geld is immers inzicht in alle ontwikkelingen nodig, zoals wet- en regelgeving, tussentijdse mutaties en beleidsbeslissingen die kosten beïnvloeden zoals functiedifferentiatie. Het is niet realistisch dit inzicht van de schoolleider te verwachten. Gelet op de functie-invulling is dit ook niet gewenst. Zie hier het spanningsveld tussen centraal en decentraal, tussen beheersen en bewegingsruimte.

Om hierin een balans te vinden, worden kosten toegerekend op het niveau waar beïnvloeding kan plaatsvinden. Personeelsbeleid gaat uit van het bestuursniveau. Daarom wordt gewerkt met een vaste norm voor kosten per functie, ongeacht de werkelijke kosten van individuele werknemer. De risico's liggen daarmee op centraal niveau. Op decentraal

niveau wordt gewerkt met bestuursformatie-eenheden (bfe's). Hierdoor worden kosten waarop een school in principe geen invloed heeft, niet aan die school toegerekend.

Het bovengenoemde systeem behelst het personele deel van de lumpsumbekostiging. Er kan geschoven worden met de middelen die normatief beschikbaar zijn. Dit betreft naast het budget voor de formatie het budget personeel- en arbeidsmarktbeleid en het budget materiële instandhouding. Er kan ook 'ander geld' (bijv. van gemeente of vanuit materieel) in bfe's vertaald worden. Er bestaan geen schotten meer. Hierdoor ontstaat een zo groot mogelijke ruimte voor de school om het beschikbaar gestelde budget te besteden binnen de door het bestuur vastgestelde kaders.

4.5. Begroting

RBOB De Kempen hanteert een begrotingssystematiek met beleidsaccenten op centraal niveau en daarbinnen budgetten op decentraal niveau. De toerekening van kosten vindt in drie categorieën plaats: a. scholen, b. gezamenlijke kosten en projecten, c. bestuur en RBOB-kantoor.

4.6. Verantwoording

Jaarlijkse verantwoording vindt plaats d.m.v. het (financieel) jaarverslag. Dit verslag is in ieder geval bestemd voor het Rijk. Hiernaast wordt ook informatie verstrekt aan andere betrokkenen, zoals gemeenten, ouders, personeel en overige belanghebbenden. Dit, mede in het licht van de meervoudige publieke verantwoording.

5. Raad van toezicht - jaarverslag 2017

5.1. Algemeen kader

RBOB De Kempen draagt verantwoordelijkheid in een maatschappelijke omgeving. Dit impliceert dat de bestuurlijke gang van zaken binnen de stichting -zowel naar binnen als naar buiten- transparant is. Het bestuur biedt openheid over het beleid, de (onderwijs)activiteiten en de prestaties van de stichting. Met het oog hierop draagt het bestuur zorg voor een tijdige en adequate informatievoorziening aan de raad van toezicht. Daarnaast kan de raad van toezicht -daar waar gewenst is- zich laten informeren.

In de regel vindt de informatievoorziening plaats als voorbereiding van dan wel tijdens de vergaderingen van de raad van toezicht. Als daarvoor aanleiding is, voorziet het bestuur de raad van toezicht tussentijds van relevante informatie.

De raad van toezicht en het bestuur maken afspraken over de ijkpunten en 'key control' parameters waarover de raad van toezicht wordt geïnformeerd.

Het bestuur informeert de raad van toezicht over problemen en conflicten van enige betekenis binnen de organisatie en in de relatie met derden.

De raad van toezicht informeert het bestuur steeds op gepaste wijze (in beginsel vooraf) over contacten (van leden van) de raad van toezicht met medewerkers van de stichting of met derden, als deze contacten buiten het bestuur omgaan.

5.2. Activiteiten (leden) raad van toezicht

De raad van toezicht en het bestuur komen vijfmaal per jaar in gezamenlijkheid bijeen voor een reguliere vergadering. Aan de hand van een jaarplanning wordt de raad van toezicht door het bestuur geïnformeerd en worden besluiten ter goedkeuring aan de raad van toezicht voorgelegd. Hiernaast worden twee themabijeenkomsten belegd waarin de raad van toezicht met het bestuur relevante (maatschappelijke) thema's en onderwerpen bespreekt. Aan deze bijeenkomsten nemen incidenteel clusterdirecteuren of anderen deel.

De planning van de vergaderingen van de raad van toezicht is opgenomen in de jaaragenda van de organisatie.

Een greep uit de activiteiten in 2017:

- In 2017 kwam de raad van toezicht vijfmaal (vergaderingen 8/2, 12/4, 14/6, 20/9, 22/11) voor een reguliere vergadering bijeen.
Naast de algemene gang van zaken en kwartaalrapportages kwam o.a. aan de orde: privacybeleid, notitie over de mogelijkheden en onmogelijkheden t.a.v. het investeren in huisvesting, investeringsplan 2017, schematisch jaarverslag 2016, actieplan 2017, huisvestingsaangelegenheden, bestuursformatieplan 2017-2018, rooster van aftreden, verzuimrapportages, personele onderwerpen, audittrainingen directies, kwaliteitszorg/opbrengsten, jaarrekening 2016 met jaarverslag, dagarrangementen, begroting 2018 incl. meerjarenbegroting 2018-2021 en ontwikkelingen passend onderwijs. Besluitvorming hierbij: goedkeuring begroting en jaarrekening met bijbehorend bestuursverslag en opdracht aan de accountant, alsmede het vaststellen van het profiel van de bestuurder en de keuze voor Beteor als extern bureau voor het begeleiden van het proces m.b.t. de benoeming van een nieuwe bestuurder per 1 augustus 2018.
- In 2017 hebben twee onderwerpen bijzonder aandacht gekregen: Het oppakken van een probleem van thuiszitters in de regio door het faillissement van een particuliere school voor dubbel bijzondere hoogbegaafde kinderen. Dit heeft geresulteerd in het oprichten van Het Facet, in eerste instantie als onderdeel van de Dick Bruna in Veldhoven en vanaf de zomervakantie 2017 uiteindelijk als onderdeel van De Belhamel in Dommelen. Het tweede onderwerp betrof de weerstand van een aantal ouders tegen de wijziging van de aanbieder van de BSO op locatie De Roek van de Dick Bruna. De raad van toezicht heeft een klacht in verband hiermee bij de daartoe verantwoordelijken neergelegd en het proces hierbij nadrukkelijk gevolgd.
- Twee themabijeenkomsten werden gehouden, waarin o.a. besproken: de opvolging van de bestuurder per 1 augustus 2018 (bijeenkomst 10/5) en het traject 'groep 7-8 op volle kracht'/kwaliteitsontwikkeling op De Sleutelaar in Bladel (bijeenkomst 1/11).
- De vicevoorzitter van de raad van toezicht, de heer A. Kuiper, was aftredend en niet meer herbenoembaar. Een sollicitatieprocedure heeft geleid tot het vinden van een nieuw lid, de heer M. de Lange.

- o Medio 2017 heeft de raad van toezicht de start gemaakt met het proces en de procedure m.b.t. de benoeming van een nieuwe bestuurder per 1 augustus 2018. Er is o.a. een keuze gemaakt voor een bureau om het proces te begeleiden, er is een profiel voor bestuurder vastgesteld met instemming van de GMR en twee leden van de raad, onder wie de voorzitter, hebben in dit proces een vooruitgeschoven rol gekregen.
- o Leden van de raad van toezicht zijn aanwezig geweest bij de jaarlijkse nieuwjaarsbijeenkomst op 13/1.
- o De oud-voorzitter en de vicevoorzitter hebben op 8/2 het jaarlijkse gesprek m.b.t. de prestatieovereenkomst met de bestuurder gehouden. I.v.m. de continuïteit bij de raad van toezicht nam ook de heer Van den Bosch aan het gesprek deel.
- o Op 12/12 stond een gesprek gepland met een afvaardiging van de GMR. Vanwege afzegging wegens ziekte van het overgrote deel van de GMR is deze bijeenkomst komen te vervallen. Het gesprek is doorgeschoven naar 20 juni 2018.

In 2017 kregen de volgende onderwerpen de bijzondere aandacht van de raad van toezicht.

- o Kwaliteit van het onderwijs:
 - Prestaties en aanbod: geen zwakke scholen; totale opbrengst voldoende. Geen enkele school 'in het rood' m.b.t. de eindopbrengsten.
 - Ontwikkeling passend aanbod ook t.a.v. meer-/hoogbegaafdheid; informatie over de verschillende kenniskringen met o.a. de start vanuit de kenniskring excellentie met plusklassen en de inrichting van Het Facet.
 - De start van een peuterspeelzaal van ikOOK! bij De Triolier.
 - Ontwikkelingen passend onderwijs.
- o Personeel:
 - Stand van zaken verzuimbeleid.
 - Landelijke ontwikkelingen t.a.v. werkdruk en salarissen leraren (PO in actie).
- o Financiën en beheer:
 - Halen van begroting met daarnaast aandacht voor een verantwoorde verlaging van de buffer.
- o Passend onderwijs: participatie in de verdere ontwikkeling van de nieuwe samenwerkingsverbanden passend onderwijs en verdere ontwikkeling in het kader van de zorgplicht van iedere school.
- o Dagarrangementen: verdere uitrol ikOOK! op scholen; pedagogische aansluiting en doorgaande lijn kinderopvang en basisonderwijs. De uitrol van BSO bij een van de locaties van Dick Bruna (De Roek) heeft weerstand bij ouders opgeleverd. Zoals hiervoor reeds is beschreven, heeft de raad van toezicht het proces hieromtrent nadrukkelijk gevolgd.

In algemene zin kan opgemerkt worden dat de raad van toezicht erop toe heeft gezien dat er rechtmatige verwerving, alsmede een doelmatige en rechtmatige besteding van de middelen heeft plaatsgevonden. Daartoe heeft de raad van toezicht zich tijdens de reguliere bijeenkomsten laten informeren aan de hand van periodieke overzichten.

5.3. Samenstelling raad van toezicht en bestuur tijdens verslagjaar

Raad van Toezicht: Mw. A.J.F.M. Goudsmits (voorz.), A.E.T. Kuiper (vicevoorz.), Th.J.P.M. v.d. Bosch (lid), mw. M. van Tijn (lid), mw. C.B.C.R. Smets (lid) en R.L.J.J. Vereijken (lid)
 Bestuurder: H.P. van Well

(Relevante) hoofd- en nevenfuncties leden RvT

Mw. A.J.F.M. Goudsmits (voorzitter)

Nevenfuncties Voorzitter toezichthoudend deel bestuur ikOOK!
 Coördinator District 1550, Foundation SHELTERBOX the Netherlands
 Bestuurslid Stichting Koninklijke Gemengde Zangvereniging De Volharding
 Inspecteur ACSI
 Voorzitter Vrienden van de Nederlandse Hartstichting

A.E.T. Kuiper (vicevoorzitter)

Nevenfuncties Lid toezichthoudend deel bestuur ikOOK!
 Webmaster PvdA Cranendonck

Th.J.P.M. van den Bosch (lid)

Nevenfuncties Voorzitter verenigingsraad KansPlus en voorzitter KansPlus Valkenswaard
 Owner /consultant Themacon BV
 Secretaris van de Stichting Ons Plekje, een woonvorm voor mensen met een verstandelijke beperking
 Voorzitter van de stichting Ondersteuning Gehandicapten Valkenswaard
 Secretaris van de stichting Carrousel

Mw. M. van Tijn (lid)

Hoofd functie Arbeidsdeskundige Werkbedrijf bij UWV
 Nevenfuncties Lid toezichthoudend deel bestuur ikOOK!

Lid Ombudscommissie Gemeente Eindhoven
Lid Bezwaarschriftencommissie Gemeente Goirle

Mw. C.B.C.R. Smets-Spitters (lid)

Hoofdfunctie Mede-eigenaar van Accrea bv
Nevenfuncties Lid toezichthoudend deel bestuur *ikOOK!*

R.L.J.J. Vereijken (lid)

Hoofdfunctie Eigenaar Vereijken Recht en Raad (Juridisch advies | interim | arbeidsrecht | sociale zekerheid | privaatrecht | incasso)
Nevenfuncties Lid toezichthoudend deel bestuur *ikOOK!*
Corrector examenvragen juridische opleidingen (freelance) Nederlandse Associatie voor Examinering en auteur examenvragen juridische opleidingen niveau 4-5 (freelance) Nederlandse Associatie voor Examinering
Member of SDU Adviesraad Arbeidsrecht SDU Uitgevers
Voorzitter Stichting Intocht Sint Nicolaas Valkenswaard

H.P. van Well

Nevenfuncties (alle onbezoldigd) Algemeen directeur/bestuurder *ikOOK!*
Lid arbeidsvoorwaardencommissie PO-raad
Voorzitter toezichthoudend orgaan SWV De Kempen
Lid toezichthoudend orgaan SWV Weert-Nederweert

Rooster van aftreden raad van toezicht

Mw. A.J.F.M. Goudsmits	31-12-2020	31-12-2024
A.E.T. Kuiper	31-12-2013	31-12-2017
Th.J.P.M. van den Bosch	31-12-2014	31-12-2018
Mw. M. van Tijn	31-12-2015	31-12-2019
Mw. C.B.C.R. Smets-Spitters	31-12-2015	31-12-2019
R.L.J.J. Vereijken	31-12-2020	31-12-2024

6. Financiën

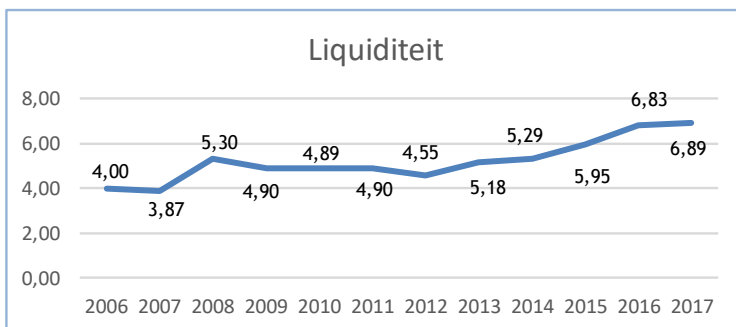
6.1. Financiën op balansdatum

In onderstaande tabel is de balanspositie per 31-12-2017 weergegeven.

ACTIVA			PASSIVA		
Vaste activa			Eigen vermogen		
Materiële activa			- algemene reserve	9.690.537	
- gebouwen en terreinen	361.899		Totaal		9.690.537
- inventaris en apparatuur	2.035.109				
- leermiddelen	526.395		Voorzieningen		
Totaal		2.923.403	- voorziening jubilea	179.545	
			- personele voorzieningen	179.545	
Financiële vaste activa			- voorziening onderhoud	2.076.427	
Obligaties/deelneming	0		Totaal		2.255.972
Totaal		0			
			Kortlopende schulden		
Vlottende activa			- crediteuren	251.269	
Vorderingen			- OCW lerarenbeurs	11.287	
- debiteuren	21.210		- schulden aan gemeenten	32.160	
- ministerie van OCW	786.710		- belastingen en premies soc. verz.	506.385	
- belastingen en premies soc. verz.	0		- schulden terzake van pensioenen	154.408	
- overige vorderingen	116.182		- overige kortlopende schulden	101.606	
- overlopende activa	42.707		- vakantiegeld	434.764	
Totaal		966.809	- overlopende passiva	40.000	
Liquide middelen	9.588.175		Totaal		1.531.879
Totaal		9.588.175			
TOTAAL		13.478.387	TOTAAL		13.478.387

Hieronder wordt deze balanspositie geanalyseerd met behulp van een aantal kengetallen.

Liquide middelen € 9.588.175 (in 2016: € 8.695.571)

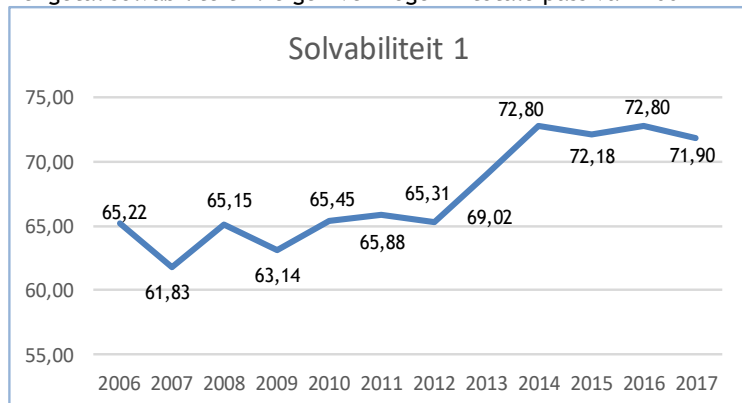

Kengetal liquiditeit: vlottende activa (incl. liquide middelen) / kortlopende schulden

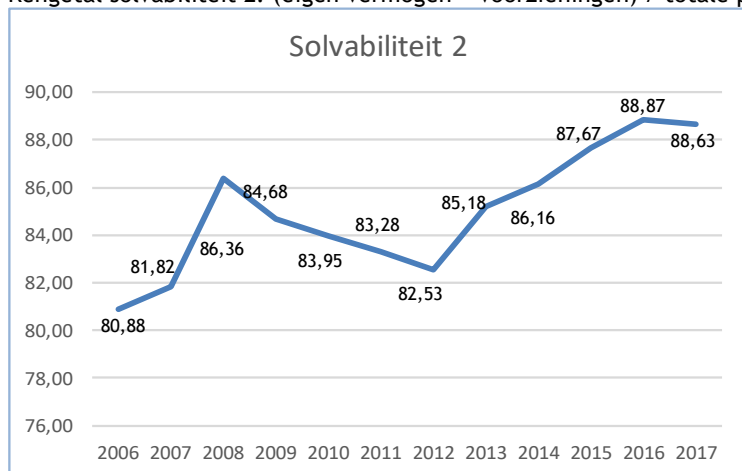
Dit kengetal geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is om op korte termijn aan haar kortlopende schulden te voldoen. Dit kengetal zou volgens bedrijfseconomische maatstaven boven de 1 moeten liggen; op dat moment zouden de kortlopende schulden (ineens) voldaan moeten kunnen worden. Dit betekent dat de liquiditeit (ook gezien het feit dat het bestuur de afgelopen jaren niet in liquiditeitsproblemen is geweest) van RBOB De Kempen ruimschoots voldoende is.

Eigen vermogen € 9.690.537 (was in 2016: € 9.238.348)

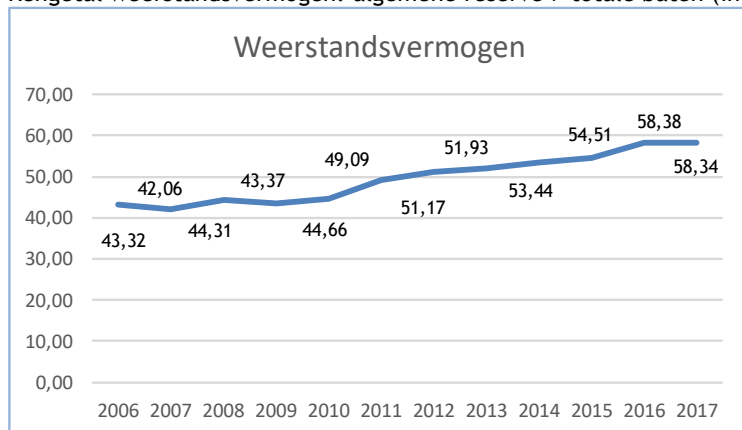
Kengetal solvabiliteit 1: eigen vermogen / totale passiva * 100

Kengetal solvabiliteit 2: (eigen vermogen + voorzieningen) / totale passiva * 100

Kengetal weerstandsvermogen: algemene reserve / totale baten (incl. financiële baten) * 100

De solvabiliteit geeft inzicht in hoeverre een organisatie op lange termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. Volgens bedrijfseconomische maatstaven zou de solvabiliteit (1) meer moeten bedragen dan 25%. Hieraan voldoet RBOB De Kempen derhalve in ruime mate.

Een weerstandsvermogen van kleiner dan 10% zou kunnen duiden op een risicovolle situatie. Als het boven de 40% uitkomt, is de kans groot dat de financiële reserves te hoog zijn.

Het weerstandsvermogen moet altijd in relatie met andere kengetallen en in relatie tot de situatie van het betreffende bestuur gezien worden. Op dit moment kan gezegd worden dat het weerstandsvermogen van RBOB De Kempen ruim voldoende is.

Voorzieningen € 2.255.972 (was in 2016 € 2.039.018)

Het financieel jaarverslag dient te voldoen aan de verslaggevingvoorschriften van het ministerie van OCW. Dit betekent dat de voorzieningen toereikend moeten zijn om aan de toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen. Streefwaardes ten aanzien van de hoogte van de voorziening zijn feitelijk niet relevant, daar de omvang van de voorziening altijd afgestemd moet zijn op de verplichting.

6.2. Analyse resultaat - gang van zaken gedurende verslagjaar

Voor 2017 was een tekort begroot van € 28.367. Het jaar is afgesloten met een positief resultaat van € 452.188. Hieronder de verschillen tussen de begroting en de realisatie.

Exploitatie 2017	Werkelijk	Begroot	Verschil
Baten			
Rijksbijdragen OCW	16.380.312	15.275.000	1.105.312
Overige overheidsbijdragen	88.214	62.000	26.214
Overige	127.764	130.191	-2.427
Totaal baten	16.596.290	15.467.191	1.129.099

Lasten			
Salariskosten	12.730.183	12.410.000	320.183
Overige personele kosten	606.075	497.000	109.075
Uitkeringen	-236.738	-165.000	-71.738
Afschrijvingskosten	538.441	529.898	8.543
Huisvestingslasten	957.178	731.638	225.540
Dotatie voorziening onderhoud	351.002	351.002	0
Overige instellingslasten	800.021	887.920	-87.899
Leermiddelen PO	409.314	283.600	125.714
Totaal lasten	16.155.476	15.526.058	629.418

Saldo baten en lasten	440.814	-58.867	499.681
Financiële baten	12.881	32.500	-19.619
Bankkosten	1.507	2.000	-493
Exploitatieresultaat	452.188	-28.367	480.555

De rijksbijdragen vallen ruim 1 miljoen euro hoger uit dan begroot is. Dit verschil is met name (€ 522.000) ontstaan door een flinke herziening op de personele bekostiging van 2016/2017. Deze herziening is toegepast aan de hand van een referentiesystematiek op basis van loonstijgingen in alle sectoren. Doordat lonen in andere sectoren in het referentiejaar harder zijn gestegen dan in het onderwijs, is het onderwijs meer gecompenseerd dan er daadwerkelijk uitgegeven is. Ook is de eenmalige uitkering van 2017 bij deze herziening per abuis permanent in de bekostiging terechtgekomen. Dit wordt echter niet meer gecorrigeerd.

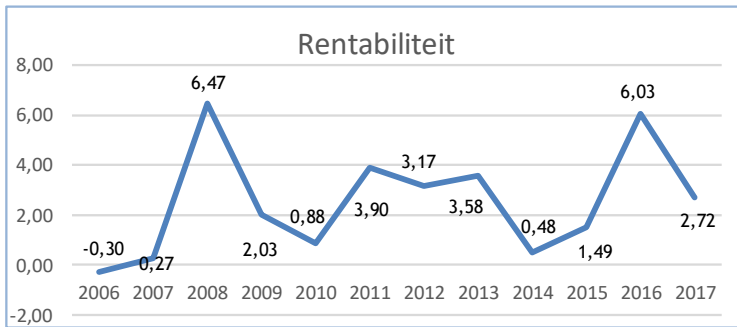
Ook de inkomsten vanuit Passend Onderwijs zijn € 448.000 hoger dan begroot.

Aan de uitgavenkant valt te zien dat t.o.v. de begroting fors extra uitgegeven is en dus in de loop van het jaar getracht is extra middelen een bestemming te geven.

De financiële baten zijn weer lager dan begroot, als gevolg van verdergaande rentedalingen.

Exploitatieresultaat € 452.188 (was in 2016: € 954.371)

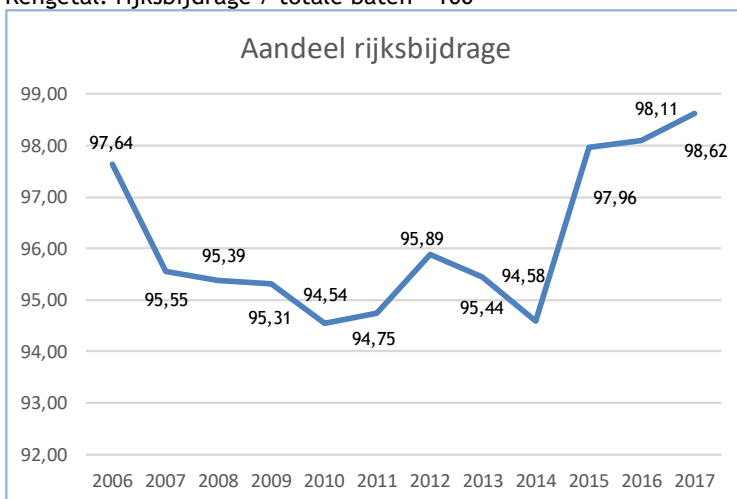
Kengetal rentabiliteit: exploitatieresultaat/totale baten * 100

Ten opzichte van verleden jaar is het kengetal lager.

Rijksbijdragen incl. geormerkt € 16.380.312 (was in 2016: € 15.527.060)

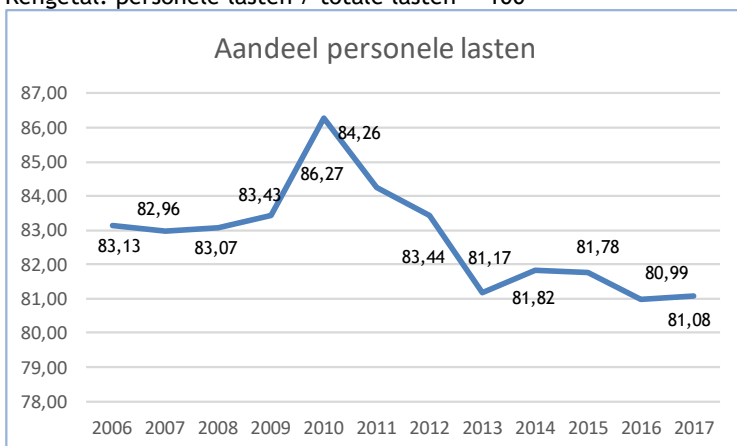
Kengetal: rijksbijdrage / totale baten * 100

Dit kengetal is ten opzichte van verleden jaar iets gestegen. Dit kengetal geeft een indicatie van de mate waarin RBOB De Kempen afhankelijk is van de rijksbijdragen van het ministerie.

Personele lasten € 13.099.519 (was in 2016: € 12.044.416)

Kengetal: personele lasten / totale lasten * 100

Dit kengetal is de afgelopen periode nagenoeg gelijk gebleven.

6.3. Treasuryverslag

RBOB De Kempen is voor haar liquiditeitsbeheer gebonden aan de Regeling beleggen belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek (RBO). RBOB heeft momenteel geen beleggingen. In 2017 is het treasurystatuut opnieuw vastgesteld conform de in 2016 vernieuwde regelgeving.

7. Continuïteitsparagraaf

7.1. Investeren in kwaliteit

De in het Koersplan 2015-2019 geschetste strategische doelen van RBOB De Kempen hebben hun weerslag gevonden in onder andere (deel)beleidsplannen als verzuimbeleid, kaderregeling p&ta, bestuursformatieplan, meerjaren onderhoudsplanning en RBOB Online. Een globale raming van de financiële consequenties van de daaruit voortvloeiende activiteiten zijn in de (meerjaren)begroting verwerkt.

RBOB blijft evenals voorgaande jaren investeren in kwaliteit. De investeringen worden toebedeeld aan de volgende onderwerpen:

- Geven en genieten van onderwijs aantrekkelijker
- Steun in de rug bij kwaliteitszorg
- Inspiratie in nieuwe technologie
- Werken, leren en spelen in een fijn gebouw
- Investeren in de toekomst: duurzaam profiel

Scholen maken separaat staat op van het rendement van de aldaar gedane investeringen. De investeringen zijn in de komende jaren van negatieve invloed op de rentabiliteit. Een groter gevolg zal te zien zijn in de toekomstige buffer. Zie ook de meerjarenbalans (7.2.).

7.2. Meerjarenbalans en liquiditeitsprognose

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ACTIVA							
Vaste activa							
<i>Materiële vaste activa</i>	3.040.403	2.923.403	3.348.048	3.374.858	3.401.846	3.429.011	3.456.355
Gebouwen en terreinen	370.472	361.899	353.326	344.753	336.180	327.607	319.034
Inventaris en apparatuur	2.104.963	2.035.109	2.445.285	2.457.511	2.469.799	2.482.148	2.494.558
Leermiddelen	564.969	526.395	549.437	572.594	595.867	619.256	642.762
<i>Financiële vaste activa</i>	0	0	0	0	0	0	0
Flottende activa							
<i>Vorderingen</i>	954.016	966.809	971.643	976.501	981.383	986.290	991.222
Debiteuren	1.940	21.210	21.316	21.423	21.530	21.637	21.746
Ministerie van OCW	758.541	786.710	790.644	794.597	798.570	802.563	806.576
Overige overheden	35.585	59.566	59.864	60.163	60.464	60.766	61.070
Overige vorderingen	21.074	0	0	0	0	0	0
Vooruitbetaalde kosten	71.727	43.889	44.108	44.329	44.550	44.773	44.997
Te ontvangen interest	24.629	12.727	12.791	12.855	12.919	12.983	13.048
Overlopende activa	40.520	42.707	42.920	43.135	43.350	43.567	43.785
<i>Liquide middelen</i>	8.695.571	9.588.175	8.404.033	7.644.646	6.886.902	6.400.551	6.073.094
Totaal activa	12.689.990	13.478.387	12.723.724	11.996.005	11.270.131	10.815.853	10.520.670
PASSIVA							
<i>Eigen vermogen</i>	€ 9.238.348	€ 9.690.537	€ 8.916.934	€ 8.170.181	€ 7.425.178	€ 6.951.675	€ 6.637.172
Algemene reserve	9.238.348	9.690.537	8.916.934	8.170.181	7.425.178	6.951.675	6.637.172
Voorzieningen	2.039.018	2.255.972	2.267.252	2.278.588	2.289.981	2.301.431	2.312.938
<i>Kortlopende schulden</i>	1.412.623	1.531.879	1.539.538	1.547.236	1.554.972	1.562.747	1.570.561
Crediteuren	186.172	251.269	252.526	253.788	255.057	256.332	257.614
OCW/EZ	4.124	11.287	11.343	11.400	11.457	11.514	11.572
Schulden aan gemeenten	10.675	32.160	32.321	32.482	32.645	32.808	32.972
Belastingen en premies sociale verzekeringen	478.741	506.385	508.917	511.462	514.019	516.589	519.172
Schulden terzake van pensioenen	122.914	154.408	155.180	155.956	156.736	157.520	158.307
Overige kortlopende schulden	83.736	101.606	102.114	102.624	103.137	103.653	104.171
Vakantiegeld	402.217	434.764	436.938	439.122	441.318	443.524	445.742
Overlopende passiva	124.043	40.000	40.200	40.401	40.603	40.806	41.010
Totaal passiva	12.689.990	13.478.387	12.723.724	11.996.005	11.270.131	10.815.853	10.520.670
Resultaat conform vastgestelde meerjarenbegroting 2017-2020			-148.603	-121.753	-120.003	-98.503	-64.503
Extra lasten aanpassing gebouwen / onderwijskundige vernieuwing			-500.000	-500.000	-500.000	-250.000	-125.000
Extra inzet personeel (passend onderwijs / vervanging)			-125.000	-125.000	-125.000	-125.000	-125.000
Extra mutatie eigen vermogen			-773.603	-746.753	-745.003	-473.503	-314.503

De verwachte mutaties van de algemene reserves worden volledig veroorzaakt door het resultaat van het boekjaar. De verwachte mutaties in de voorzieningen (onderhoud en jubilea) laten een stabiel beeld zien.

Hierboven zijn ook de verwachte extra investeringen (zie 7.1.), bovenop de reguliere vervangingen, opgenomen. Het accent van de uitgaven ligt daarbij op personeel (o.a. scholing), onderwijskundige vernieuwing, huisvesting en methodes c.q. leermiddelen. In een jaarlijks investeringsplan wordt dit uitgewerkt.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Beginstand liquide middelen 1-1	8.695.571	9.588.175	8.404.033	7.644.646	6.886.902	6.400.551
Bij: kortlopende vorderingen T-1	954.016	966.809	971.643	976.501	981.383	986.290
Af: kortlopende schulden T-1	-1.412.623	-1.531.879	-1.539.538	-1.547.236	-1.554.972	-1.562.747
Exploitatie resultaat boekjaar	452.188	-148.603	-121.753	-120.003	-98.503	-64.503
Extra mutatie EV (feitelijk resultaat)	-	-625.000	-625.000	-625.000	-375.000	-250.000
Afschrijvingen boekjaar	538.441	562.917	567.073	577.073	577.073	577.073
Dotaties voorzieningen boekjaar	363.692	351.002	351.000	351.000	351.000	351.000
Af: Investerings	421.440	987.562	593.884	604.061	604.238	604.417
Af: Onttrekkingen voorzieningen	146.738	339.722	339.664	339.607	339.550	339.493
Af: Kortlopende vorderingen 31-12	-966.809	-971.643	-976.501	-981.383	-986.290	-991.222
Bij: Kortlopende schulden 31-12	1.531.879	1.539.538	1.547.236	1.554.972	1.562.747	1.570.561
Eindstand liquide middelen 31-12	9.588.175	8.404.033	7.644.646	6.886.902	6.400.551	6.073.094

7.3. Leerlingenontwikkeling 2012-2022

De belangrijkste primaire factor voor de bekostiging is het aantal leerlingen. De regio heeft te maken met een terugloop van het aantal kinderen. De komende paar jaren laten echter voor RBOB een gunstiger beeld zien. Twee scholen verkeren (nog) onder de opheffingsnorm. Dit betreft 't Lange en De Belhamel. Op het moment dat daar 3 jaar achtereensprake van is, dreigt stopzetting van de bekostiging door OCW. Echter, omdat RBOB gebruik maakt van de mogelijkheid de opheffingsnormen van alle scholen te middelen, wordt dit voorkomen.

SCHOOL	BRIN	01.10.11	01.10.12	01.10.13	01.10.14	01.10.15	01.10.16	01.10.17	01.10.18	01.10.19	01.10.20	01.10.21	01.10.22
									prognose	prognose	prognose	prognose	prognose
Cluster West													
't Busseltje	07FM	209	214	228	232	236	250	257	277	297	298	303	303
De Klimop R	03EV	217	230	241	234	237	251	241	228	229	216	213	204
De Korenbloem	07GY	294	275	257	244	227	226	221	220	221	218	224	221
De Sleutelaar	18HD	87	83	89	88	93	95	88	96	92	87	89	84
Totaal cluster West		807	802	815	798	793	822	807	821	839	819	828	812
Cluster Midden													
Dick Bruna	23UB	573	638	666	711	757	770	772	790	819	834	864	876
't Smelleken	05YS	420	402	402	367	360	356	350	341	335	329	319	317
Ekenrooi	23DJ	209	217	209	210	209	195	199	189	196	198	195	200
De Regenboog	22LI	99	90	78	76	87	83	86	91	98	106	113	118
De Belhamel	03AP	117	108	97	91	82	78	85	90	92	90	96	94
Totaal cluster Midden		1418	1455	1452	1455	1495	1482	1492	1501	1539	1558	1586	1605
Cluster Oost													
De Triolier	08DZ	275	252	234	237	242	243	256	248	241	240	237	249
De Klimop Nw	24AA	258	236	218	222	226	229	219	222	221	221	223	225
De Trumakkers	03BV	222	214	198	176	175	178	169	159	153	147	145	141
Cranendonck	09ET	155	157	156	163	161	144	131	130	132	119	117	102
't Lange	10AS	76	65	53	48	49	49	49	48	49	49	51	52
Totaal cluster Oost		986	924	859	846	853	843	824	807	795	775	773	768
Totaal RBOB		3211	3181	3126	3099	3141	3147	3123	3129	3173	3152	3188	3185

peildatum 5 april 2018

7.4. Meerjarenplanning formatie

Hieronder een overzicht van de verwachte formatieruimte op basis van de hierboven weergegeven prognose.

	17-18	18-19	19-20	20-21	21-22	22-23	23-24	24-25	TOTAAL
aantal leerlingen voor formatie	3.211	3.123	3.129	3.173	3.152	3.188	3.185	3.266	
verschil t.o.v. jaar ervoor	xxxx	-88	6	44	-21	36	-2	81	55
raming beschikbare formatie (bfe)	186,00	180,65	181,01	183,66	182,38	184,57	184,44	189,34	
verschil t.o.v. jaar ervoor (bfe)	xxxx	-5,35	0,36	2,64	-1,28	2,19	-0,13	4,90	3,34
raming natuurlijk verloop (leeftijd)	xxxx	1,10	0,60	4,17	4,27	3,11	3,28	2,98	19,51
raming natuurlijk verloop (overig)	xxxx	0,90	0,91	0,92	0,91	0,92	0,92	0,95	6,43
natuurlijk verloop	xxxx	2,00	1,51	5,09	5,18	4,03	4,21	3,93	25,94
saldo	xxxx	-3,35	1,87	7,73	3,91	6,22	4,08	8,83	
referentie flexibele formatie	xxxx	0,00	1,87	8,67	8,24	10,34	9,25	13,45	

De verwachting voor de komende jaren is dat het aantal FTE en de verhouding directie/OOP/OP (3.3. Personeel) nagenoeg gelijk zal blijven. Het verloop kan als volgt worden weergegeven:

	2017	2018	2019	2020	2021
Dir	15,2	15,9	15,9	15,9	15,9
OP	185,4	186,4	188,9	187,8	190,0
OOP	16,8	17,1	17,1	18,0	18,3
Totaal	217,4	219,4	221,9	221,7	224,2

	2017	2018	2019	2020	2021
Dir	7,0%	7,2%	7,2%	7,2%	7,1%
OP	85,3%	85,0%	85,1%	84,7%	84,7%
OOP	7,7%	7,8%	7,7%	8,1%	8,2%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

7.5. Risicobeheersing

Leerlingenaantallen en personele bezetting zijn van grote invloed op de (financiële) armslag van de organisatie. De onder 7.3. en 7.4. weergegeven tabellen laten enige fluctuatie in het leerlingenaantal zien en de soms daaraan gerelateerde afname van de beschikbare formatie in geval van daling. Hiertegenover staat de raming van natuurlijk verloop, dat deze afname neutraliseert.

In paragraaf 4. is zijn de belangrijkste kenmerken van het financieel beleid beschreven, waaronder ook het risicobeheersings- en controlesysteem (4.3.).

7.6. Meerjarenbegroting 2018-2022

De hieronder weergegeven begroting 2018-2021 van RBOB De Kempen geeft een overzicht van verwachte financiële gegevens over de desbetreffende periode. Deze begroting is een versie op hoofdlijnen. Binnen deze hoofdlijnen vindt nadere uitsplitsing plaats aan de hand van de deelbudgetten van de scholen. Ten aanzien van de overige opbrengsten, waaronder inkomsten voor verhuur en detachering, kan opgemerkt worden dat deze stabiel zijn.

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
1 BATEN					
1.1 (Rijks)bijdragen OCW	16.380.000	16.462.500	16.700.000	16.762.500	16.835.000
1.2. Overige overheidsbijdragen	59.000	56.000	53.000	53.000	53.000
1.3. Overige baten	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
Totaal baten	16.589.000	16.668.500	16.903.000	16.965.500	17.038.000
2 LASTEN					
2.1 Personele lasten	13.889.720	13.951.500	14.181.500	14.216.500	14.254.000
2.2 Afschrijvingen	562.917	567.073	577.073	577.073	577.073
2.3 Huisvestingslasten	1.116.627	1.112.500	1.105.000	1.105.000	1.105.000
2.4 Overige instellingslasten	1.196.339	1.186.180	1.185.430	1.190.430	1.190.430
Totaal lasten	16.765.603	16.817.253	17.049.003	17.089.003	17.126.503
SALDO BATEN EN LASTEN	-176.603	-148.753	-146.003	-123.503	-88.503
Saldo financiële baten en lasten	28.000	27.000	26.000	25.000	24.000
EXPLOITATIERESULTAAT	-148.603	-121.753	-120.003	-98.503	-64.503

7.7. Koersplan 2015-2019

In het Koersplan 2015-2019 wordt de koers richting het eind van dit decennium beschreven. Enkele accenten daarbij:

- Voor kinderen is het talent time op RBOB-scholen; het onderwijs is degelijk.
- Ouders zijn en worden betrokken.
- Medewerkers zijn professioneel en bevlogen.
- Geld wordt verantwoord en doelgericht besteed.
- In RBOB-schoolgebouwen is het goed toeven.
- De inzet van middelen is kwaliteit verhogend.

Veldhoven, 30 mei 2018
H.P. van Well, bestuurder

Bijlage 1 - Schematisch jaarverslag 2017

Onderdeel	Actie	Verslag/toelichting
<p>1. Kwaliteit onderwijs</p> <p>Voor het bepalen van de kwaliteit van het onderwijs wordt beoordeeld hoe het <u>ontwikkelvermogen</u> van de scholen is en wat de invloed van de school is op de ontwikkeling van het kind c.q. of de school voldoende 'uit het kind haalt'.</p> <p><i>RBOB wil en kent geen zwakke scholen. Kinderen krijgen een (breed) passend aanbod in een veilig/optimaal pedagogisch klimaat. Bewegingsonderwijs krijgt extra aandacht. Er is sprake van een ambitieuze leer- en ontwikkelcultuur. Daarbij wordt de registratie van de ontwikkeling van leerlingen gezien als middel tot verbetering. RBOB wil op alle scholen peuterwerk, zo mogelijk met (V)VE. Elke school stimuleert actief ouderschap.</i></p>	<p>Prestaties en aanbod</p> <ul style="list-style-type: none"> o Geen zwakke scholen; scholen inspectieproof; doorontwikkeling t.a.v. schoolstandaarden en voortgang proces m.b.t. interne auditoren. o Ambitieuze leer- en ontwikkelcultuur in een veilig en optimaal pedagogisch klimaat. o Passend aanbod, met daarbij balans kennis/vaardigheden en sport, cultuur, Engels, techniek, ICT, social media en burgerschap. <p>Overig</p> <ul style="list-style-type: none"> o Waar mogelijk peuterwerk op school/(V)VE. o Planmatig werken aan actief ouderschap. 	<p>RBOB kende ook in 2017 geen zwakke scholen. Alle scholen vallen wederom onder het basisarrangement.</p> <p>In het najaar 2016 is de scholing van 'interne auditoren' in het kader van een tweejaarlijkse kwaliteitsmeting gestart voor de directies. Het eerste deel van de opleiding betrof leiderschap, het tweede in 2017 ging om auditeren. Alle deelnemers hebben hiervoor een certificaat ontvangen. Alle scholen hebben inmiddels het 4D-model en leren leren (CED-groep) geïmplementeerd. Elke school heeft in 2017 acties ondernomen met als doel in januari 2018 de basisondersteuning (voldoende) op orde te hebben. Alle scholen werken methodisch aan de zorg voor een veilig en optimaal pedagogisch klimaat. Hiervan wordt verslag gedaan in de HJMR en bij de inspectie.</p> <p>In het kader van passend onderwijs en ter ondersteuning van de schoolteams zijn orthopedagogen aangesteld. Aan het verbeteren van de kwaliteit van leerlingenzorg, basisondersteuning en lichte ondersteuning en de professionalisering van teams wordt door scholen flink gewerkt. Het aantal orthopedagogen is in 2017 uitgebreid. Elk cluster heeft een 'eigen' orthopedagoog. Coördinatie vindt plaats door de orthopedagoog/gz-psycholoog.</p> <p>Methodes zijn, waar het nodig en wenselijk was, vernieuwd of uitgebreid, soms versneld en als extra investering. Diverse methodes worden inmiddels ook vervangen door digitale alternatieven.</p> <p>In vervolg op de start van de kenniskring excellentie in 2016 is in 2017 in elk cluster een 'plusklas' opgestart voor één dagdeel in de week. De kenniskring is gerelateerd aan de kenniskring passend onderwijs. In april 2017 is RBOB gestart met een voorziening voor meer- en hoogbegaafde leerlingen die het op de reguliere basisschool niet redden, Het Facet.</p> <p>In 2017 zijn er diverse projecten met sport, bewegen en gezondheid uitgevoerd, mede onder begeleiding van de RBOB-sportcoach en vanuit de desbetreffende kenniskring van KEN RBOB. KEN RBOB (kennis- en expertise netwerk RBOB) bestaat uit de volgende kenniskringen: taal; rekenen; het jonge kind; sport, bewegen en gezondheid; onderwijs en ICT; passend onderwijs/excellentie en muziek/cultuur. In elk van de kringen participeert een clusterdirecteur.</p> <p>In 2017 is op De Triolier naast het bestaande aanbod van peuterwerk een peuterspeelzaal gestart. Eind 2017 is begonnen met de voorbereidingen van de implementatie van peuterwerk bij 't Smelleken in het eerste kwartaal van 2018.</p> <p>Scholen hebben ouderbetrokkenheid en meervoudige publieke verantwoording evenals voorgaande jaren als actiepoint in hun schoolontwikkelplan opgenomen.</p>
<p>Ict</p> <p><i>Er vindt een beredeneerde inzet van ICT plaats ter ondersteuning van de kwaliteit en aantrekkelijkheid van het onderwijs.</i></p>	<p>Beredeneerde inzet ICT ter ondersteuning van de kwaliteit en aantrekkelijkheid van het onderwijs (RBOB Online), met naast de bestaande standaardisering onder voorwaarden mogelijkheden voor differentiatie.</p>	<p>RBOB probeert het onderwijs aantrekkelijk, uitdagend en 'op maat' te maken. Daarbij is de keuze van zowel soft- als hardware essentieel om met name ook de leerhouding van kinderen van 'lean back' naar 'lean forward' te bewerkstelligen en hiermee op het juiste moment, het juiste kind de juiste uitdagende leerstof te kunnen bieden. Meer activiteiten in detail:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Competenties leerkrachten zijn opnieuw in kaart gebracht en ondergebracht in de ict-beleidsplannen van de scholen. • Bijna alle scholen zijn aan de slag gegaan met coderen (onderdeel van de 21 st century skills), zowel unplugged, digitaal of met behulp van materialen zoals Lego Wedo, Lego Mindstorms, Beebot et cetera. -Aandacht voor de 21 st century skills; ook in relatie met de mogelijkheden van de Presenter en/of LesKompas. Dus: Hoe geef je dit handen en voeten in de praktijk? • Veel scholen zijn bezig met het coöperatief werken en hebben daarvoor de juiste hardware aangeschaft en gebruiken daar de specifieke software voor (Tabletools) van de Presenter-app.

		<ul style="list-style-type: none"> • Hardware is aangepast op grond van de gewenste onderwijsconcepten: hybride netwerk. (Windows werkstations en Chromebooks). Meer mogelijkheden t.a.v. bereideneerd onderwijsaanbod, gepersonaliseerd leren, interactief onderwijs, samen werken etc. • Oriëntatie op de Google Suite omgeving en mogelijkheden die in 2018 geboden worden d.m.v. een Education-omgeving. • Aandacht voor Nieuwe Privacywetgeving • Oriëntatie op SharePoint. Welke mogelijkheden biedt dat voor ict in het bijzonder. • Belichten van software die geschikt is voor personalisering. (Snappet-Muiswerk-Taaltuin) • Naast de bijeenkomsten van de ict-kenniskring hebben de afzonderlijke clusters (clusteroverleg) ook een aantal overlegmomenten gehad in het kader van professionalisering.
2. Personeel		
<p>Formatiebeleid</p> <p>(Verder) werken aan en verbeteren onderwijskundig leiderschap</p> <p>Verzuimbeleid</p> <p>Versterking pedagogisch en didactisch handelen van leerkrachten</p> <p><i>Kennisuitwisseling wordt bevorderd, mede t.b.v. professionalisering en ondersteuning van leerkrachten.</i></p>	<p>Aanpassing inrichting mede n.a.v. ERD, nieuwe CAO, gevolgen WWZ en ontwikkelingen SWV's passend onderwijs.</p> <p>Maatwerk (mede a.d.h.v. PrOP's en voortgangsgesprekken); (verdere) registratie in landelijk register.</p> <p>In control en stabilisering.</p> <p>Verder werken aan opbrengst gerichte cultuur met meer opbrengsten dan alleen rekenen en taal; (verdere) ontwikkeling kenniskringen (zie ook 1.).</p>	<p>Gerealiseerd. Nieuwe regelgeving is volledig opgenomen. Langzamerhand ontstaat meer inzicht in (on)mogelijkheden bij passend onderwijs en de verdeling van de middelen vanuit de samenwerkingsverbanden. Zoals hiervoor reeds werd beschreven, is de formatie van de (orthopedagogische) ondersteuning uitgebreid. T.a.v. de middelen voor passend onderwijs is het de bedoeling deze minder curatief en meer preventief in te zetten.</p> <p>In 2017 is het traject 'interne auditoren' voor de directies afgerond. Zie boven.</p> <p>Het percentage in 2017 is uitgekomen op 4,88% en daarmee 0,98% hoger dan in 2016.</p> <p>Zie 1.</p>
3. Financiën en beheer		
<p>Jaarrekening en begroting</p> <p><i>Ten behoeve van een optimaal onderwijsproces met een beleidscyclus planning en control een gezonde financiële positie bewerkstelligen; dit als waarborg voor de continuïteit en kwaliteit.</i></p> <p>Investeringsplan 2017</p> <p>Huisvesting</p>	<p>Realisatie; mede in relatie tot de nieuwe inrichting van de samenwerking met het AK; actuele/periodieke rapportages.</p> <p>Kwaliteitsimpuls en verlaging buffer; elke school plant, onderbouwt en doet verslag van de uitwerking van desbetreffende investeringen, waarbij aangegeven wordt wat de invloed ervan op de kwaliteit van het onderwijs (of eventueel een ander gebied) is geweest.</p> <p>Voor 1 februari evt. aanvragen; evt. actualisering onderhoudsplannen en verbetering t.a.v. milieu, duurzaamheid, passend onderwijs, kindvoorzieningen, onderwijskundige vernieuwing.</p>	<p>Gerealiseerd. Verder geen nadere opmerkingen.</p> <p>In 2017 is op diverse terreinen (extra) geïnvesteerd. Door de scholen wordt beschreven wat de (kwaliteits)opbrengst van desbetreffende investering is geweest. Deze beschrijving maakt deel uit van het jaarverslag dat bij de jaarstukken hoort.</p> <p>De gebouwen van RBOB zijn 'over de breedte' van prima kwaliteit. In 2017 zijn concrete plannen opgesteld t.b.v. de verbetering of uitbreiding van de gebouwen van De Triolier, Dick Bruna locatie De Roek, 't Busseltje en De Regenboog. Voor de plannen bij De Roek is inmiddels een omgevingsvergunning van de gemeente ontvangen. De (subsidiëring) van de uitbreiding van 't Busseltje is in het concept integraal huisvestingsplan van de gemeente opgenomen. In enkele scholen is gewerkt aan de verbetering van het binnenklimaat.</p>

4. Passend onderwijs		
<p>Vervolgstappen in ontwikkelproces</p> <p><i>Talenten van de kinderen worden optimaal benut. Alle kinderen zijn speciaal. Er valt geen kind tussen wal en schip.</i></p>	<p>Participatie in de verdere ontwikkeling van de nieuwe samenwerkingsverbanden passend onderwijs; scholen maken hun zorgplicht waar; dit wordt o.a. afgedekt door verdere versteviging van schoolondersteuningsprofielen, waarbij balans gezocht wordt in ondersteuning bij specifieke behoefte aan kinderen en de consequenties voor andere leerlingen en leraren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Participatie in de drie samenwerkingsverbanden passend onderwijs: RBOB draait op diverse niveaus mee in de samenwerkingsverbanden Helmond-Peelland, De Kempen en Weert-Nederweert. • In 2017 hebben de scholen voldaan aan hun zorgplicht. Het aannemebeleid is in dat kader nog eens goed tegen het licht gehouden. • Zoals hiervoor reeds is aangegeven, is het team van orthopedagogen uitgebreid een is aan elk van de clusters een orthopedagoog verbonden die vaker op de scholen kan zijn er een directere binding heeft. • Aan de kenniskring passend onderwijs hebben orthopedagogen, een cd en ondersteuningscoördinatoren deelgenomen. • Op alle scholen heeft in 2017 verdere ontwikkeling plaatsgevonden om de basisondersteuning begin 2018 op orde te hebben.
5. Dagarrangementen		
<p>Verdere uitrol ikOOK!; verdere inrichting/optimalisering dagarrangementen</p> <p><i>Er is samenhang tussen onderwijs en kinderopvang, zo veel mogelijk c.q. wenselijk met ikOOK!.</i></p>	<p>Zo mogelijk en wenselijk start of uitbreiding locatie(s) en verder werken aan pedagogische aansluiting en doorgaande lijn kinderopvang en basisonderwijs.</p>	<p>In 2017 is ikOOK! gestart met een peuterspeelzaal bij De Triolier in Budel. De start van ikOOK! op De Roek is om moverende redenen uitgesteld van augustus 2017 naar januari 2018.</p> <p>In het licht van verdere inrichting c.q. optimalisering van dagarrangementen wordt vanuit ikOOK! en door een van de orthopedagogen gestuurd op de pedagogische aansluiting en doorgaande lijn kinderopvang en basisonderwijs, met extra aandacht voor VVE. Dit onderdeel is opgenomen in de activiteiten van de kenniskring Het jonge kind.</p>
6. Overige		
<p>MPV</p> <p><i>Er wordt voldaan aan wet- en regelgeving in het kader van de maatschappelijke verantwoordelijkheid. MPV kent de lijnen leren/verbeteren, draagvlak creëren en verantwoorden.</i></p>	<p>Voortzetting trajecten ouderbetrokkenheid; iedere school neemt actiepoint op in SOP en maakt weer verslag; aanpassing website RBOB.</p>	<p>Gerealiseerd.</p>

De cursief weergegeven tekst in het schema refereert aan die van het Koersplan.

Jaarrekening 2017
Stichting De Kempen

A. Balans per 31-12-2017 na resultaatbestemming

	31-12-2017 EUR	31-12-2016 EUR
1 Activa		
1.1 Vaste activa		
1.1.2 Materiële vaste activa	2.923.403	3.040.403
Totaal vaste activa	<u>2.923.403</u>	<u>3.040.403</u>
1.2 Vlottende activa		
1.2.2 Vorderingen	966.809	954.016
1.2.4 Liquide middelen	9.588.175	8.695.571
Totaal vlottende activa	<u>10.554.983</u>	<u>9.649.587</u>
Totaal activa	<u><u>13.478.387</u></u>	<u><u>12.689.990</u></u>
2 Passiva		
2.1 Eigen vermogen	9.690.537	9.238.348
2.2 Voorzieningen	2.255.972	2.039.018
2.4 Kortlopende schulden	1.531.879	1.412.623
Totaal passiva	<u><u>13.478.387</u></u>	<u><u>12.689.990</u></u>

B. Staat van baten en lasten over 2017

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen OCW	16.380.312	15.275.000	15.527.060
3.2 Overige overheidsbijdragen	88.214	62.000	86.606
3.5 Overige baten	127.764	130.191	181.257
<u>Totaal baten</u>	<u>16.596.290</u>	<u>15.467.191</u>	<u>15.794.924</u>
4 Lasten			
4.1 Personeelslasten	13.099.519	12.742.000	12.044.417
4.2 Afschrijvingen	538.441	529.900	490.955
4.3 Huisvestingslasten	1.308.180	1.082.640	1.173.193
4.4 Overige lasten	1.209.335	1.171.519	1.161.654
<u>Totaal lasten</u>	<u>16.155.475</u>	<u>15.526.059</u>	<u>14.870.219</u>
Saldo baten en lasten	<u>440.815</u>	<u>-58.868</u>	<u>924.705</u>
6 Financiële baten en lasten	11.374	30.500	29.665
	11.374	30.500	29.665
<u>Resultaat</u>	<u>452.188</u>	<u>-28.368</u>	<u>954.369</u>
<u>Resultaat na belastingen</u>	<u>452.188</u>	<u>-28.368</u>	<u>954.369</u>
<u>Totaal resultaat</u>	<u>452.188</u>	<u>-28.368</u>	<u>954.369</u>

C. Kasstroomoverzicht over 2017

	2017 EUR	2016 EUR
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>		
Saldo van baten en lasten	440.815	924.705
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	538.441	490.955
- Mutaties voorzieningen	216.954	261.418
- Koersresultaat FVA	0	0
- Ov mutaties eigen vermogen	0	
	<u>755.394</u>	<u>752.373</u>
Veranderingen in vlottende middelen:		
- Voorraden		0
- Vorderingen	-12.793	31.785
- Kortlopende schulden	119.255	-24.043
	<u>106.462</u>	<u>7.742</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	1.302.672	1.684.820
Ontvangen interest	11.373	29.665
Betaalde interest		0
Buitengewoon resultaat		
	<u>11.373</u>	<u>29.665</u>
Totale kasstroom uit operationele activiteiten	1.314.044	1.714.485
<u>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>		
Investerings in materiële vaste activa	421.440	472.619
Desinvesteringen in materiële vaste activa	0	
Investerings in financiële vaste activa	0	0
Desinvesteringen in financiële vaste activa	0	0
Totale kasstroom uit investeringsactiviteiten	421.440	472.619
<u>Mutatie liquide middelen</u>	892.603	1.241.866
Liquide middelen 1-1	8.695.571	7.453.702
Liquide middelen 31-12	9.588.175	8.695.571
Mutatie liquide middelen	<u>892.603</u>	<u>1.241.869</u>

D. Grondslagen

1 Algemeen

Gegevens over de rechtspersoon

Naam: Stichting De Kempen, organisatie voor openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs

Rechtsvorm: Stichting

Vestigingsadres: Provincialeweg 74 5503HJ Veldhoven

Zetel: Veldhoven

Kamer van Koophandel: 17208745

Activiteiten van het bevoegd gezag

In deze jaarrekening zijn de activiteiten van Stichting de Kempen en de onder deze rechtspersoon vallende scholen verantwoord. De activiteiten bestaan uit het verzorgen van onderwijs voor kinderen van 4 tot 12 jaar.

Grondslagen voor de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de bepalingen opgenomen in de Ministeriële Richtlijn jaarverslaggeving onderwijs. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de bepalingen van Boek2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

De algemene grondslag voor de waardering van activa en passiva, alsmede voor de bepaling van het resultaat, is de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Voor zover niet anders vermeld worden de activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Het resultaat wordt bepaald als verschil tussen de baten en allen hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteit

Het eigen vermogen van stichting de Kempen bedraagt per 31 december 2017 € 9.690.537 positief.

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in hele euro's.

Vergelijkende cijfers

Voor zover van toepassing zijn ter vergelijking de realisatiecijfers opgenomen van het voorgaande jaar, alsmede de cijfers van de meest recente, vastgestelde versie van de begroting van het verantwoordingsjaar. Als gevolg van aanpassing van de OCW taxonomie heeft op onderdelen een verschuiving van posten in de toelichting op de balans en de staat van baten en lasten plaatsgevonden. Dit heeft geen invloed op de balans, de staat van baten en lasten noch op omvang en samenstelling van vermogen en resultaat.

De vergelijkende cijfers zijn overeenkomstig aangepast.

Schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening dient het bestuur, overeenkomstig algemeen geldenden grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die mede bepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

Financiële instrumenten

Stichting de Kempen heeft alleen primaire financiële instrumenten, voor de grondslag wordt verwezen naar de behandeling per post.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Stichting de Kempen of de moedermaatschappij van Stichting de Kempen en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

2 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Er wordt afgeschreven in het jaar van aanschaf, derhalve afgeschreven vanaf 1 januari van het lopende boekjaar.

Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Investerings onder de € 500 worden rechtstreeks ten laste gebracht van het resultaat.

Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op de investeringen.

Het economisch eigendom van de schoolgebouwen is in handen van de gemeenten. Het juridisch eigendom berust bij de stichting.

Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa opgenomen obligaties die niet behoren tot een handelsportefeuille en die worden aangehouden tot het einde van de looptijd, worden gewaardeerd op amortisatiewaarde.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen gearmortiseerde kostprijs. De reële waarde plus gearmortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan een jaar, tenzij dit bij de toelichting op de balans anders is aangegeven.

Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan, worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Algemene reserve (Publiek)

Deze post betreft de niet-gebonden reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van Stichting de Kempen.

Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Bestemmingsreserves (publiek en privaat)

Hieronder opgenomen publieke en private reserves zijn bedoeld voor specifieke toekomstige uitgaven die uit de huidige beschikbare middelen gedekt moeten worden. Per bestemmingsreserve is aangegeven of deze is opgebouwd uit privaatrechtelijke dan wel publiekrechtelijke middelen. In de toelichting zijn het bedrag en de beperkte doelstelling van iedere bestemmingsreserve vermeld. De reserves zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Aan de bestemmingsreserves ligt een plan ten grondslag waarin is opgenomen welke uitgaven ten laste van de reserve komen, een inschatting van het totaal aan uitgaven en een inschatting in welk jaar de uitgaven zullen worden gedaan.

Bestemmingsfonds (publiek en privaat)

Gelden afkomstig van derden met een beperktere bestedingsmogelijkheid dan de doelstelling van Stichting de Kempen toestaat en per balansdatum nog niet zijn besteed, zijn opgenomen in bestemmingsfondsen. Per bestemmingsfonds wordt de beperkende doelstelling toegelicht.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen die op balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is, waarvan de hoogte redelijkerwijs geschat kan worden en voor zover deze verplichtingen en risico's niet op activa in mindering zijn gebracht.

Eveneens worden voorzieningen gevormd voor verliezen die naar waarschijnlijkheid in de toekomst zullen worden geboekt maar die voortkomen uit risico's die op balansdatum aanwezig zijn. Voorzieningen kunnen worden gevormd ter egalisatie van kosten waarbij een deel van de in de toekomst te verwachten uitgaven zijn oorsprong heeft voor balansdatum.

Voorziening groot onderhoud

De onderhoudsvoorziening beoogt kostenegalisatie voor de uitgaven van groot planmatig onderhoud aan onroerende zaken die door de jaren een onregelmatig verloop hebben. De dotaties aan de voorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenbegroting die een periode kent van 25 jaar. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht. De voorziening is, rekening houdend met geplande jaarlijkse dotaties toereikend voor het uit te voeren onderhoud in de periode waarover de meerjarenonderhoudsbegroting strekt. Daar waar in het groot onderhoud wordt voorzien door middel van een convenant met de gemeente is geen voorziening getroffen.

Voorziening jubilea

Op basis van Richtlijn 271 van de Raad van de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea van personeelsleden.

De voorziening is opgenomen tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet (3,00 %). De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

De hoogte van de voorziening is bepaald op grond van het aantal FTE en een schatting van het bedrag per FTE.

Kortlopende schulden

Dit betreft schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De reële waarde plus geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreft vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

3 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen OCW/EZ worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW/EZ. Tevens worden hier verantwoord de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage.

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet geoordeelde OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoordeelde OCW subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum, worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoordeelde OCW subsidies met een verrekeningsclausule worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarin de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen.

Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door gemeente, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, gemeenten, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personele lasten

Onder de personele lasten worden de lasten opgenomen van de personeelsleden die in dienst zijn van de rechtspersoon, alsmede de overige personele lasten die betrekking hebben op onder andere het inhuren van extra personeel, scholingskosten en bedrijfsgezondheidszorg.

Pensioenen

Stichting de Kempen heeft voor haar werknemers een toegezegd pensioenregeling.

Hiervoor in aanmerking komen de werknemers die op de pensioengerechtigde leeftijd recht hebben op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd.

De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Aan het ABP worden premies betaald waarvan een deel door de werkgever en een deel door de werknemer wordt betaald.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Per 31 december 2017 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 104,4%. De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering". In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. Er bestaat geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bedragen in het geval van een tekort bij het ABP, anders dan het effect van hogere premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende immateriële en materiële vaste activa. Er wordt over de gebruiksduur afgeschreven, waarbij de afschrijvingen ingaan in de maand na in gebruikname. De volgende termijnen worden gehanteerd:

Gebouwen/verbouwingen 40 jaar
Investeringen in bestaande bouw 25 jaar
Machines en installaties/digitale schoolborden/ bekabeling 10 jaar
Meubilair 15 jaar
Leermiddelen 8 jaar
Duurzame apparatuur 5 jaar
ICT apparatuur bestuurskantoor 3 jaar
ICT apparatuur scholen/beamers 5 jaar

Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de uitgaven voor huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De overige lasten hebben betrekking op uitgaven die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs en worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Financieel resultaat

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rente-opbrengsten en -lasten van uitgegeven en ontvangen leningen.

4 Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij deze methode wordt het nettoresultaat aangepast voor posten van de winst- en verliesrekening die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in het verslagjaar, mutaties in de balansposten en posten van de winst- en verliesrekening waarvan de ontvangsten en uitgaven niet worden beschouwd als behorende tot de operationele activiteiten.

De liquiditeitspositie in het kasstroomoverzicht bestaat uit liquide middelen onder aftrek van gerealiseerde bankkredieten. In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt tussen operationele, investerings- en financieringsactiviteiten.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en vlottende effecten. Effecten worden als liquide gezien indien deze als vlottend actief worden verantwoord.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financial leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van leasetermijnen is opgenomen onder de operationele activiteiten.

D. Toelichting behorende tot de balans

1 Activa
1.1 Vaste activa

1.1.2 Materiële vaste activa	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Totaal
Aanschafprijs 1-1-2017	455.974	3.878.495	1.286.484	5.811.907
Afschrijving cum. 1-1-2017	85.502	1.747.944	747.104	2.771.503
Boekwaarde 1-1-2017	370.472	2.130.551	539.380	3.040.403
Investeringen 2017		304.263	117.178	421.440
Desinvesteringen 2017				
Afschrijvingen 2017	8.573	399.705	130.163	538.441
Jaarmutatatie	-8.573	-95.442	-12.985	-117.000
Aanschafprijs 31-12-2017	455.974	4.182.758	1.403.662	6.042.394
Afschrijving cumulatief 31-12-2017	94.075	2.147.649	877.267	3.118.991
Boekwaarde 31-12-2017	361.899	2.035.109	526.395	2.923.403

1.2 Vlottende activa

1.2.2 Vorderingen

	31-12-2017 EUR	31-12-2016 EUR
1.2.2.1 Debiteuren	21.210	1.940
1.2.2.2 Kortlopende vorderingen op OCW/EZ	786.710	758.541
1.2.2.3 Overige overheden	59.566	35.585
1.2.2.10 Overige vorderingen	-	21.074
1.2.2.12 Vooruitbetaalde kosten	43.889	71.727
1.2.2.14 Te ontvangen interest	12.727	24.629
1.2.2.15 Overlopende activa	42.707	40.520
1.2.2.16 Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid	-	-
Totaal vorderingen	966.809	954.016

Toelichting op Vorderingen:

1.2.2.3 Vordering gemeente

	31-12-2017 EUR	31-12-2016 EUR
Gemeente inzake verz dakconstructie	-	29.610
Gemeentelijke vergoedingen	59.566	5.975
	59.566	35.585

1.2.2.10 Overige vorderingen

	31-12-2017 EUR	31-12-2016 EUR
Ouderraad OBS Trumakkes		5.000
De Taalbrug		16.074
	-	21.074

1.2.2.15 Overlopende activa

	31-12-2017 EUR	31-12-2016 EUR
Af te rekenen MFA's	34.388	34.207
Overige	8.319	6.313
	42.707	40.520

1.2.4 Liquide middelen

	31-12-2017 EUR	31-12-2016 EUR
1.2.4.1 Kasmiddelen	1.513	1.292
1.2.4.2 Tegoeden op bankrekeningen	9.586.662	8.694.279
Totaal liquide middelen	9.588.175	8.695.571

In het kasstroomoverzicht is de mutatie in liquide middelen uiteengezet. De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen

	Stand per 1-1-2017 EUR	Mutaties		Stand per 31- 12-2017 EUR
		Resultaat EUR	Overige Mutaties EUR	
2.1.1.1 Algemene reserve Algemene reserve	9.238.348	452.188		9.690.537
Totaal eigen vermogen	9.238.348	452.188	0	9.690.537

2.2 Voorzieningen

	2.2.1.4 Voorziening jubilea	2.2.1 Personele voorzieningen	2.2.3 Voorziening onderhoud	Totaal voorzieninge n
Stand per begin boekjaar	181.615	181.615	1.857.403	2.039.018
Dotaties 2017	12.690	12.690	351.002	363.692
Onttrekking 2017	14.760	14.760	131.978	146.738
Vrijval 2017				
Stand einde boekjaar	179.545	179.545	2.076.427	2.255.972
Kortlopend deel < 1 jaar	14.185	14.185	102.266	116.451
Langlopend deel > 1 jaar	165.360	165.360	1.974.161	2.139.521
	179.545	179.545	2.076.427	2.255.972

2.4 Kortlopende schulden

	31-12-2017 EUR	31-12-2016 EUR
2.4.4 Ministerie OCW, af te rekenen subsidies OCW inzake lerarenbeurs	11.287	4.124
	11.287	4.124
2.4.6 Schulden aan gemeenten	32.160	10.675
	32.160	10.675
2.4.8 Crediteuren	251.269	186.172
	251.269	186.172
2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen Loonheffing	464.049	451.192
Premies participatiefonds, risicofonds en vervangingsfonds	42.337	27.550
	506.385	478.741
2.4.10 Schulden terzake van pensioenen	154.408	122.914
	154.408	122.914
2.4.12 Overige kortlopende schulden Personeelsfonds	0	805
Overige	27.299	18.953
Te betalen aan partners ivm gemeenschappelijk gebruik	46.326	42.482
Accountant	10.814	12.500
Administratiekantoor	7.865	6.337
Netto salaris	9.301	2.660
	101.606	83.736
2.4.15 Vooruitontvangen investeringssubsidies	0	0
	0	0
2.4.17 Vakantiegeld	434.764	402.217
	434.764	402.217
2.4.19 Overlopende passiva Vooruitontvangen gemeentelijke huisvestingsbijdragen	0	108.789
Vooruitontvangen	40.000	15.254
	40.000	124.043
Totaal kortlopende schulden	1.531.879	1.412.623

Niet uit de balans blijvende rechten en plichten

Leasecontract

RBOB De Kempen heeft een mantelovereenkomst afgesloten met betrekking tot kopieerapparatuur lopend tot 31 december 2019. De resterende contractwaarde bedraagt € 42.700 per jaar.

Regeling duurzame inzetbaarheid

Met ingang van 1 september 2014 is de regeling duurzame inzetbaarheid in werking getreden. De Kempen heeft geen afspraken gemaakt met medewerkers ten aanzien van de duurzame inzetbaarheid binnen de mogelijkheden van de CAO. Derhalve is geen voorziening gevormd.

E. Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten 2017

3 Baten

3.1 Rijksbijdragen

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
3.1.1 Rijksbijdrage OCW	14.854.674	14.320.000	14.251.455
3.1.2.1 Overige rijksbijdragen OCW	487.359	385.000	342.203
3.1.4 Bijdragen samenwerkingsverband	1.038.280	570.000	933.403
Totaal rijksbijdragen OCW	16.380.312	15.275.000	15.527.060

3.1.1 Toelichting Rijksbijdrage OCW (3.1.1.)

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
Personele lumpsum	10.708.189	10.200.000	10.217.021
Materiële instandhouding	2.373.685	2.370.000	2.326.270
Personeels- en arbeidsmarktbeleid	1.772.800	1.750.000	1.708.164
	14.854.674	14.320.000	14.251.455

3.1.2.1 Toelichting overige rijksbijdrage OCW

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
Loonkostensubsidie	767	-	-
Subsidie voor studieverlof	15.696	-	25.415
Prestatiebox	470.896	385.000	316.788
	487.359	385.000	342.203

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
3.2.2.2 Gemeentelijke bijdragen	78.314	62.000	72.386
Sociale Werkvoorziening bijdragen in de loonkosten	9.900	-	14.220
Totaal overige overheidsbijdragen	88.214	62.000	86.606

3.5 Overige baten

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
3.5.1 Verhuur	80.223	80.191	87.484
3.5.2 Detachering personeel	-	-	13.534
3.5.5 Ouderbijdragen	19.459	-	17.504
3.5.10 Overige	28.081	50.000	62.733
Totaal overige baten	127.764	130.191	181.257

3.5.10 Toelichting overige baten

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
Bijdrage SWV	4.920	-	5.626
Overigen	5.336	50.000	26.521
Bijdragen in Opleidingsschool	5.950	-	-
Fonds Cultuurparticipatie	11.875	-	-
Stg Cultuurpad project SIEN	-	-	15.000
Stg Arbeidsmarkt verletkosten vierslagleren	-	-	15.587
	28.081	50.000	62.733

4 Lasten

4.1 Personeelslasten

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
4.1.1.1 Brutolonen en salarissen	9.689.050	9.650.000	9.128.645
4.1.1.2 Sociale lasten	1.325.055	1.600.000	1.252.412
4.1.1.3 Participatiefonds	359.517	0	317.846
4.1.1.4 Vervangingsfonds	18.320	0	20.636
4.1.1.5 Pensioenpremies	1.338.241	1.160.000	1.076.466
4.1.1 Lonen en salarissen	12.730.183	12.410.000	11.796.006
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	12.690	0	29.455
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	78.964	135.000	82.535
4.1.2.3 Overig	514.421	362.000	444.449
4.1.2 Overige personele lasten	606.075	497.000	556.439
4.1.3 Af: Uitkeringen	-236.738	-165.000	-308.028
Totaal personeelslasten	13.099.519	12.742.000	12.044.417

4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
- voorziening jubilea	12.690	-	29.455
Totaal	12.690	-	29.455

4.1.2.3 Overige personeelskosten

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
De overige personeelskosten bestaan uit de volgende posten:			
Cursussen	166.543	210.000	172.382
Kosten studiedagen en conferenties	7.128	10.000	5.610
Wervingskosten	22.134	35.000	40.005
Reis en verblijf	189.930	18.000	162.502
Bedrijfsgezondheidsdienst	18.428	14.000	9.745
Overige personele kosten	87.357	75.000	36.365
Werkkostenregeling	22.902	-	17.839
	514.421	362.000	444.449

4.1.3	Uitkeringen	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
4.1.3.3	Uitkeringen die de personeelslasten verminderen	236.738-	165.000-	308.028-
		<u>236.738-</u>	<u>165.000-</u>	<u>308.028-</u>

Aantal personeelsleden

Gemiddeld had De Kempen 217,4 fte in dienst (2016: 203,6 fte)

De volgende onderverdeling kan worden gemaakt over het aantal fte's:

	2017	2016
Dir	15,2	13,7
OP	185,4	174,6
OOP	16,8	15,3
	<u>217,4</u>	<u>203,6</u>

4.2 Afschrijvingen

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR	
4.2.2	Materiële vaste activa	538.441	529.900	490.955
	Totaal afschrijvingen	<u>538.441</u>	<u>529.900</u>	<u>490.955</u>

4.3 Huisvestingslasten

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR	
4.3.1	Huur	8.607	-	662
4.3.3	Onderhoud	123.833	57.200	63.820
4.3.4	Energie en water	226.921	265.788	237.478
4.3.5	Schoonmaakkosten	327.674	324.750	323.492
4.3.6	Heffingen	38.069	32.550	39.710
4.3.7	Dotatie onderhoudsvoorziening	351.002	351.002	366.746
4.3.8	Overige	232.074	51.350	141.286
	Totaal huisvestingslasten	<u>1.308.180</u>	<u>1.082.640</u>	<u>1.173.193</u>

4.4 Overige instellingslasten

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR	
4.4.1	Administratie- en beheerslasten	249.551	276.590	283.576
4.4.2	Inventaris en apparatuur	341.643	325.850	344.115
4.4.3	Leermiddelen	409.314	283.600	320.663
4.4.4	Dotatie overige voorzieningen			
4.4.5	Overige	208.827	285.479	213.300
	Totaal overige instellingslasten	<u>1.209.335</u>	<u>1.171.519</u>	<u>1.161.654</u>

4.4.1 Toelichting administratie- en beheerslasten

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
Kosten administratiekantoor	149.309	175.000	170.159
Accountantskosten	16.365	14.000	31.879
Deskundigenadvies	22.599	15.000	8.107
Telefonie/internet kosten	24.286	26.450	33.793
Portiekosten	2.834	4.100	2.522
Drukwerk	5.327	6.400	6.744
Planmatig onderhoudsbeheer	9.684	15.490	13.635
Onkostenvergoeding RvT	8.463	10.050	8.044
PR en marketing	5.213	4.650	4.390
Beheer en bestuur	-	100	113
Overige administratiekosten	5.471	5.350	4.191
	<u>249.551</u>	<u>276.590</u>	<u>283.577</u>

De accountantskosten zijn als volgt te specificeren:

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
Controle jaarrekening			
- controle 2015			13.777
- controle 2016	1.670-		18.102
- controle 2017	18.035		
Adviesdienstverlening			
	<u>16.365</u>	<u>-</u>	<u>31.879</u>

Wij hebben van de accountantsorganisatie uitsluitend controlediensten ontvangen.

In 2016 was een inschatting opgenomen van te betalen kosten in 2017, deze bleek te hoog te zijn waardoor een bedrag is vrijgevallen.

4.4.2 Toelichting Inventaris en apparatuur

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
Overige ICT-kosten	189.910	175.000	187.537
Reproductie	140.147	141.000	145.390
Kosten klein inventaris	11.586	9.850	11.188
	<u>341.643</u>	<u>325.850</u>	<u>344.115</u>

4.4.3 Toelichting leermiddelen

	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
Leermiddelen	409.314	283.600	320.662
	<u>409.314</u>	<u>283.600</u>	<u>320.663</u>

4.4.5	Toelichting Overige	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
	Kabeltelevisie en overige rechten	10.073	11.950	6.469
	Abonnementen	18.452	11.975	21.864
	Contributies	18.497	19.375	18.790
	Representatie	4.992	5.500	6.941
	Medezeggenschap- en ouderraad	4.069	6.350	5.724
	Overige verzekeringen	6.442	7.000	5.261
	Culturele vorming	52.846	51.470	37.070
	Sportdag en vieringen	23.203	26.350	30.482
	Testen en toetsen	16.294	25.900	26.776
	Schoolzwemmen			8.127
	Overige onderwijslasten	32.859	106.459	32.558
	Vergaderkosten	21.101	13.150	13.238
		208.827	- 285.479	- 213.300

6	Financiële baten en lasten	2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
6.1.1	Rentebaten	12.881	32.500	30.806
6.2.1	Rentelasten - bankkosten	1.507	2.000	1.141
	Saldo financiële baten en lasten	11.374	30.500	29.665
	Jaarresultaat	452.188	28.368-	954.371

F. Overzicht Verbonden Partijen.

De stichting heeft bestuurlijke inbreng (maar geen overwegende zeggenschap) in de volgende samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs:

Naam	Statutaire zetel	Rechtsvorm	Belangrijkste activiteit
• SWV PO Weert-Nederweert 31-03	Weert	Stichting	Uitvoering Wet Passend Onderwijs
• SWV PO De Kempen 30-09	Eindhoven	Stichting	Uitvoering Wet Passend Onderwijs
• Helmond-Peelland PO 30-08	Helmond	Stichting	Uitvoering Wet Passend Onderwijs
• Stichting IkOok!	Veldhoven	Stichting	Kinderopvang

Aangezien de jaarrekening over 2017 van de genoemde instellingen nog niet voorhanden zijn kan geen inzicht worden gegeven in vermogen en resultaat over 2017. Er is geen sprake van een deelname of consolidatie.

Model G : verantwoording subsidies

G1. VERANTWOORDING VAN SUBSIDIES ZONDER VERREKENINGSCLAUSULE (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EZ regelingen betrekking hebben op de EZ subsidies)

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag Toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Prestatie afgerond
	Kenmerk	Datum			
			€	€	Ja/nee
			-	-	
totaal			-	-	

G2. VERANTWOORDING VAN SUBSIDIES MET VERREKENINGSCLAUSULE (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub b en EZ regelingen betrekking hebben op de EZ subsidies)

G2.A. Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag Toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten	Te verrekenen ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum				
			€	€	€	€
					-	-
totaal						

G2.B. Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag Toewijzing	Saldo 1-jan-17	Ontvangen in verslagjaar	Lasten in Verslagjaar	Totale kosten 31-dec-17	Saldo te besteden 31-dec-17
	Kenmerk	Datum						
			€	€	€	€	€	€
totaal								

H. Bezoldiging van bestuurders en toezichhouders

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting de Kempen. Het voor Stichting de Kempen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 129.000 bezoldigingsmaximum voor het onderwijs, klasse C, complexiteitspunten per criterium: Aantal leerlingen 3, totale baten, 4, onderwijssoorten, 1.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1		H.P. van Well
Functiegegevens		Directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2017		1/1 - 31/12
Deeltijdfactor in fte		1,00
Gewezen topfunctionaris?		nee
(Fictieve) dienstbetrekking?		ja
Klasse		C
Criterium driejaarsgemiddelde aantal bekostigde leerlingen		3
Criterium driejaarsgemiddelde totale baten		4
Criterium gewogen aantal onderwijssoorten		1
Beloning en belastbare onkostenvergoedingen		110.356
Beloningen betaalbaar op termijn		16.591
Subtotaal		126.947
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		129.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag		NVT
Totaal bezoldiging		126.947
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		NVT

Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1
Beloning en belastbare onkostenvergoedingen	103.163
Beloningen betaalbaar op termijn	13.418
Totaal bezoldiging 2016	116.581

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12

Er zijn geen leidinggevend topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in 2017 of 2016.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen[1] [indien van toepassing]

bedragen x € 1		M.M.H. Houben	A.E.T. Kuiper	Th. J.P.M. van den Bosch
Functiegegevens		Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017		1/1 - 31/03	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging		477	1.530	1.150
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		4.771	12.900	12.900
-/- Onverschuldigd betaald bedrag		NVT	NVT	NVT
Totaal bezoldiging		477	1.530	1.150
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		nvt	nvt	nvt
Gegevens 2016				
Aanvang en einde functievervulling in 2016		1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		1.910	1.530	1.150
Beloningen betaalbaar op termijn				
Totaal bezoldiging 2016		1.910	1.530	1.150

bedragen x € 1	Mw. M. Broekmans - van Tijn	R.L.J.J. Vereijken	Mw. C.B.C.R. Smets- Spitters
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Beloning en belastbare onkostenvergoedingen	1.150	1.150	1.150
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	12.900	12.900	12.900
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	NVT	NVT	NVT
Totaal bezoldiging	<u>1.150</u>	<u>1.150</u>	<u>1.150</u>
Verplichte motivering indien overschrijding	nvt	nvt	nvt
Gegevens 2016			
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	1.150	1.150	1.150
Beloningen betaalbaar op termijn			
Totaal bezoldiging 2016	<u>1.150</u>	<u>1.150</u>	<u>1.150</u>

bedragen x € 1	A.J.F. M. Goudsmits Voorzitter
Functiegegevens	Voorzitter
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/04 - 31/12
Beloning en belastbare onkostenvergoedingen	1.432
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	14.579
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	NVT
Totaal bezoldiging	<u>1.432</u>
Verplichte motivering indien overschrijding	nvt
Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	nvt
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	nvt
Beloningen betaalbaar op termijn	
Totaal bezoldiging 2016	<u>-</u>

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Er zijn geen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband geweest aan topfunctionarissen in 2017 of 2016.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

I. **Bestemming van het resultaat 2017**

Het exploitatieresultaat over 2017 bedraagt

Hiervan is te bestemmen voor:

Algemene reserve 452.188

Totaal 452.188

J. **Gebeurtenissen na balansdatum**

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier vermeld moeten worden.

K. **ONDERTEKENING DOOR BESTUURDERS EN TOEZICHTHOUDERS**

College van bestuur

H.P. van Well

Raad van Toezicht

Mw. A.J.F.M. Goudsmits
Voorzitter

Mw. C.B.C.R. Smets-Spitters
Vice-voorzitter

Th.J.P.M. van den Bosch

Mw. M. van Tijn

R.L.J.J. Vereijken

M. de Lange

Datum vaststelling jaarrekening: 30 mei 2018

OVERIGE GEGEVENS

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarsssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarsssen

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Stichting De Kempen, organisatie voor openbaar en
algemeen toegankelijk onderwijs
Provincialeweg 74
5503 HJ VELDHOVEN

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting De Kempen, organisatie voor openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs te VELDHOVEN gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting De Kempen, organisatie voor openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2017;
- (2) de staat van baten en lasten over 2017; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting De Kempen, organisatie voor openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarsse
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarsse

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarsse
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarsse

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Eindhoven, 20 juni 2018
Wijs Accountants

Was getekend: M.M.P.G van Os MSc RA

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093

mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres

Bogert 16

5612 LZ Eindhoven

Maarsse

Bisonspoor 7023

3605 LT Maarsse

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33

KVK 58941487

BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

D1 Gegevens over de rechtspersoon

Bestuursnummer	41662
Naam instelling	Stichting de Kempen
Adres	Provinciale weg 74
Postcode / Plaats	5503 HJ Veldhoven
Telefoon	040-2301560
E-mail	info@rbobdekempen.nl
Internet-site	www.rbobdekempen.nl

Brin	Naam	Sector
03AP	OBS De Belhamel	PO
03BV	OBS De Trumakkers	PO
03EV	OBS De Klimop	PO
05YS	OBS 't Smelleken	PO
07FM	OBS De Korenbloem	PO
07GY	OBS 't Busseltje	PO
08DZ	OBS de Triolier	PO
09ET	OBS Cranendonck	PO
10AS	OBS 't Lange	PO
18HD	OBS De Sleutelaar	PO
22LI	De Regenboog	PO
23DJ	OBS Ekenrooi	PO
23UB	OBS Dick Bruna	PO
24AA	OBS De Klimop	PO